

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

Priscianus

[Venedig], 15. Dez. 1481

Sequitur de duodecim carminibus

[urn:nbn:de:bsz:31-324175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324175)

Hinc nos uicem tuam doleo: pro in tuam. **Et. vii. kl. pro ante kl. Virgilius i primo. Italiã fato pfugus: p in italiã. Terẽ. in eunucho. At ille alter ueniet annos natus sedecim: pro ante sedecim. Frequentissime est hæc figura apud auctores: in qua præpositio deicit χαρδέν. qd est a loco Cratinus pro in loco posuit. G. Melius tamen distinguendum χαρδαι. etiam bene a loco accipitur χαρδέν χαρδαι. ab humo. Nos genitiuo quidem in loco: & ablatiuo uero de loco: & accusatiuo ad locum utimur: humi sum es est. **Salu. in iugurthino. Quæ humi crudo atq; arenoso gignuntur. Virgilius tamen ciecctum littore dixit pro in litus. quibus quidam distinguentes ciecctũ ad consequens uerbũ dicunt. Littore gentem suscepi: & regni demens in parte locauit Βόσ κται τήν ὄλην τόπῳ. Simile Virgilius in tertio georgi. Pascuntur uero syluas & summa lycei. Idẽ in iucũdo aneid. Implicat & miseros mortu depascitur artus. Sic ergo possumus dicere satior illius rei: & illiam rem. Terẽ. in adelphis. Sed postq̃ intus sũ omniũ res satur.****

Explicit liber de constructione.

Sequitur de duodecim carminibus.

TERMA Virumq; cano troia qui primus ab oris
Versus genere uniformis: Specie dactylus: Cõ
positiõẽ simplex: nec similis pedibus: depositiõẽ
terminalis i dissyllabũ qui diuidit in cæsuras. Per
cola quidẽ in nouẽ: per cõmata uero in duas: se
miquinariã & semiseptenariã: per pedes i quinq;
quia dactylus habet tres syllabas. **Discip. quid est genere uniformis?**
Magi. quia generalia metra nouem sunt. Dactylum: anapesticum:
iambicũ trochaicũ: choriambicũ: pæonicũ: tonicum a maiori: ionicũ
a minori: antipesticũ. **Et sunt in quibusdã generibus diuersæ species**
uersuum: ut choriambicum asclepiadeum ex spondeo & duobus cho
riambis & pyrrichio. **Similiter alia huius generis plurima inueniũ**
tur metra: ut illud **Horatianum. Lydia dic per omnes te deos oro sa**
barim. Cur propetes amando: quod habet choriambum & bacchiũ:
dactylicũ uero uniforme est. **Di. quid est specie dactylicũ? Mag. quia**
legitimos pedes dactylos & spondeos accipit: qui i dactylos resoluũt
ratione temporũ. **Di. quid est compositione simplex? Mag. quia sunt**
uersus ex diuersis generibus metrorum compositi: quales inuenies
apud **Horatium: & etiam alios lyricos uersus mixtos ex dactylis &**
iambis: ut est apud **Flaccum. Scribere uersiculos amore pculsũ graui**

Est enim semiquinaria penthimemeris heroica cum dimetro iambico
Heroicus uero simplex est compositione. id est a pedibus unius speci
ei componitur. **Di.** quid est nec similis pedibus. **Ma.** quia licet uel
dactylos uel spondeos ponere. **Di.** quid est de positione terminalis in
disyllabum. **Ma.** catalecticos dicunt quibus deest in fine aliquid. **Aca**
talecticos quibus nihil deest. Heroicus autem qui legitimos habet da
ctylos: quia trisyllabi sunt: ideo in disyllabum desinere uult: & minu
it in fine unam syllabam ne sit impedimento. sequenti uersu: quin ce
leriter incipiat. **Præ**terea dicuntur hypercatalectici quibus abundat
una uel duæ syllabæ: ut nouenarium pindaricum: quod cum sit dime
trum iambicum: habet tamen unam syllabam plus in fine. **Horatius**
Syluæ laborantes geluq; **Brachycatalectici** dicuntur in iambis & si
milibus: quibus deest una syllaba uel duæ. ut est senarium iambicum
colophon: ut **Horatius**. **Mea** renidet in domo lacunar **Per**cola diui
sio separatur in certas integras partes orationis. **Per** pedes uero secū
dum metri rationem: & per commata similiter. **Commata** autem sūt
tria. trochaica semiquinaria. & semiseptinaria. **Quarta** enim bucolica
magis passio est sicut semipes & quarta trochaica: & quæ inueniuntur
per singulos pedes. **Cæsura** uero uersuum & rythmum leuiorem fo
lent perficere: & necesse est uel unam uel duas cæsuras in uersu inueni
ri: nam tres rarissime possunt inueniri in eodem uersu. nam si semi
quinariam habet trochaicā raro habere potest. nisi quādo monosylla
ba inter sit dictio ut munera clara dedit dat eidem debita patter: & e
contrario si tertiam trochaicam habet semiquinariam raro habere po
test. **Per** pedes quicquid diuiditur hic uersus cæsuras quia sex pedes qui
que habet interpretationes. **Di.** quot figurarum est heroicus uersus?
Na. triginta & duarum. **Di.** quomodo. **Ma.** quia quicquid dactylos uel
spondeos habentes unius sunt figuræ: similiter quattuor dactylos &
unum spondeum habentes: quicquid faciunt figuras & e contrario ex
quattuor spondeis & uno dactylo quicquid figurarum est. **Vnus** enim
inter quattuor mutans loca quicquid facit figuras. **Sic** & duo spondei
inter tres dactylos & duo dactyli inter tres spondeos mutantes loco
denas faciunt figuras. **Habemus** igitur tres modos: & primus singu
las figuras habet ex quicquid similibus. **Pone** igitur figuras. **Secundus**
modus constat ex quattuor dactylis & uno spondeo quicquid figuras
pone & hic decem figuras. **Tertius** modus est ex duobus & tribus
cōmutatis. in quo denas inueniuntur figuræ. **Adde** etiam. **xx.** **Omēs**
hh

igitur sunt. xxx. & duæ figuræ: & ut scias etiam aliam rationem figurarum in omni metro: computa quot pedes accipiunt singula loca: & multiplica numerum: quem accipiunt singula loca: priora ad numerum pedum: quos accipiunt loca sequentia. ut in heroico primus locus accipit duos pedes: hoc est dactylum & spondeum: similiter secundus duos. bis duo quattuor fiunt. Tertius similiter duos. bis quattuor octo fiunt. Quartus quoque duos: bis octo. xvi. & quintus duos bis sedeci. xxx. & duo. Et in iambico similiter primus locus accipit pedes quinque: secundus tres: ter quinque sunt quindecim. Tertius quoque quinque: quinquies quinque. xxv. Quartus tres. ter. lxxv. ccxxv. oriuntur. Quintus quinque. quinquies ccxxv. M. c. &. xxv. Sic in omni metro in quodiuersarum pedum sunt eadem loca capatia: ut in anapaestico & trochaico hac ratione figuras potes inuenire. Nam in illis metris in quibus singula loca fixos habent pedes. id est singulos fiunt unius figuræ: ut in asclepiadeo ac sapriphico endeca syllabo & similibus. Arma uirumque cano troia: qui primus ab oris. Discipulus scande uersus. Magister Armaui. rnmq;ca. notro. ia: qui primus ab. oris. Discipulus quot habet figuras? Magister decem. Di. quare? Ma. quia constat ex tribus dactylis & duobus spondeis. Di. quot casuras habet? Magister duas. Discipulus quas? Magister semiquinariam & semiseprenariam. Discipulus quomodo? Magister armaui rumq;ca notro ia. Discipulus quot partes orationis habet iste uersus? Ma. nouem. Discip. ostede? Ma. arma. uir. q;. cano. troia. qui. primus. ab. oris. Di. quot nomina? Ma. sex. arma. uir. troia. qui. primus. oris. Di. quot uerba? Ma. unum cano. Di. quot præpositiones? Ma. unam ab. Di. quot cõiunctiones? Ma. unã: q;. Discipulus. arma quæ pars orationis est? Ma. nomen. Di. quale? Ma. appellatiuum: Di. cuius speciei? Ma generalis. Di. cuius generis? Ma. neutri. Di. cur neutri? Ma. quia omnia quæ in plurali numero in a desinunt sine dubio sunt neutri generis. Di. cur singulare non est in usu? Ma. quia multas & uarias res hoc nomen significat. arma enim dicuntur hoc nomine instrumenta nõ solum bellica: sed etiam fere omnium artium: ut Virgilius. de agrisibus in primo georgicorum. dicendum duris quæ sint agrisibus arma: nautarum quoque & pistorum instrumenta arma dicuntur. Vir. in quinto. Colligere arma iubet ualidisque incumbere remis. Idẽ in primo. Cerealiaque arma expediunt. Cum igitur sit omonymum quod quidã unicum dicunt: & uarias res significet: sicut ipse demonstrat: singula

enim ear: habet sua nomina ut scutum galea & cætera. Nō igitur opus
est in hoc nomine singularis numerus: cum semper in plurali signifi-
catione ponatur. Potest et & differentia causa hoc singulare taceri-
ne ab armo artu corporis obliqui casus proferri existimentur hic ar-
mus huius armi. **Di.** cuius figuræ. **Ma.** simplicis. **Di.** fac ab eo cōpo-
sitū. **Ma.** armiger armipotens semermis iermis & inermus. **Di.** cuius
casus in hoc loco. **Ma.** accusatiui **Di.** unde hoc certum est. **Ma.** a stru-
ctura idest ordinatione & constructione sequentium. **Canō** enim uer-
bum accusatiuo coniūgitur: ergo si quādo inuenies talem ordina-
tiōne: pone loco neutri masculinū & fœmininū: quorū accusatiui nō sūt
similes nominatiuis: & manifestabit tibi casus: ut in hoc uersu. cano
uix dixit: similiter cano illam dicimus. ex quibus neutra quoq; sine
dubio possumus intelligere secūdu quē casum pferant: tam in singu-
lari q̄ in plurali numero. **Nec** solū tamē in neutro genere in quo no-
minatiuus accusatiuus & uocatiuus similes sunt: sed etiā in aliis ge-
neribus in quibus iuenies similes casus: & dubitas secūdu quā stru-
cturā positi sint: cōpone cū illis qui nō sunt similes: & soluisi tibi du-
bitationē: ut puta si dicas oratoribus utor magistris & dubites utrum
datiuus an ablatiuus sit casus oratoribus & magistris: nō solū q; utor
uerbū ablatiuo semp cōiungit hoc possis agnoscere: sed etiā si secūdu
singularē numerū hāc eandē ordines orationē dicendo: oratore magi-
stro utor **Omnia** enī terminantia i e ablatiuū masculina uel fœminia
nullum simile casum habet. **Di.** quorū est declinationis arma. **Ma.**
secūda. **Di.** quare. **Ma.** quia genitiuū armorū facit. **Omnia** autē neu-
tra pluralia a finali nominatiui in o longam cōuertūt: & addita rum
faciūt genitiuū: si sint secūda declinatiōis. **Illud** quoq; possū dicere:
quoniā alterius declinatiōis nomē in ma desinēs i plurali nūero non
iuenit nisi secūda. ut priā primorū sūma sūmorū. **Di.** fac deriuata ab
eo. **Ma.** armariū armamentū armamētariū armile: quæ nūc uocant
brachialia. **Sic Cice.** i. iiii. de rep. **Armētū** habeo armētarius. **Di.** dic
uerbū denominatiuū. **Ma.** armo armas armat. **Di.** unde certū ē quan-
do uerba a noīe an nomē a uerbo nascit. **Ma.** ex ipsa significatiōe &
reg; natura cognoscit: nā nō possumus dicere armo: nisi prius sint ar-
ma quibus armemur: nec auro as: nec subæro as. **Vnde** persius. subæ-
rato tīniat auro: nisi prius sit aurū uel æs. **Cōtra** autē a uerbo nascitur
quod nō pōt ēē nisi prius actus uerbi i eo itelligat: ut cū dicas lector
intelligo eū prius legisse: & sic ei nomē do. **Ergo** armo sicut diximus
hh ij

uerbum est denominatiuū: quod a noīne nascitur lector autē nomen
uerbale: **Di.** passiuū eius dic. **Ma.** armo: **Di.** declia. **Ma.** armor arma/
ris uel armare armat. **Di.** d. c. pticipia actiua. **Ma.** armans armaturus
passiua pticipia armatus & armāus. **Di.** fac nomē uerbale a pticipio
præteriti tēporis. **Ma.** armator armatrix. **Di.** cur: **Ma.** quia omnia pti/
cipia præteriti tēporis us in or cōuertētia faciūt nomē uerbale ī omni
cōiugatiōe masculinū ex quo iterū or in rix mutātes facimus scēmini
nū: nisi euphonia idest sonus phibeat: quod euenit in illis quæ ī for
desinunt ut pransor cursor tōlor; nemo enī dicit pransrix currix ton
srix ppter alperitatē platiōis. ut **Ter.** tōstrina dicit euphonia causa
addēs t cōtra regulā: sicut enī a doctore doctrina: cōsonātes eas ha/
buit quas suū uerbū primitiuū: sic debuit tonsrina absq; t esse nisi so/
noritas coegisset. **De** ierestrix quoq; **Cicero** in thimæo ptulit addita
t. **Di.** fac alia deriuatiua ab eodē (supradictō pticipio: **Ma.** armatus
tui armatura q̄ rē ipsam significat: & sciēdū q; plerūq; quædā no/
mina fere eādē habēt cū participiis terminatiōem differūt autē declina
tione. **Nā** nomia quartæ sunt: pticipia uero se. ūdæ: ut iudicatus ὁκρί
δεις huius iudicati secundæ: iudicatus uero ἡκρίσις huius iudica/
tus quartæ. **Monitus** παρὰ νέσις huius mōiti. **monitus** παρὰ νέσις
huius monitus: lectus ὁ ἀναγνα. **δεις** huius lecti & huius lectus:
ἡκλδγῆ. **Aditus** προσδεις huius aditi aditus εἰσοδος huius aditus.
Quidam autem stulte & cōtra usum auctōr; pticipii penultimā pro/
ducūt & dicūt hoc se facere differētia cā: nullū enī pticipiū ueniens a
uerbis ī eo desinētibus: siue secundæ siue quartæ sint cōiugatiōis. i. p
ductā habēt āte tus: ut mōeo monitus hēo habitus: prætereo præteri
tus. **Vir. i. ix.** **O** mibi præteritos referat si iuppiter ānos. obeo obitus.
Idē i. x. **Morte** obita quales fama ē uolitare figuras. **Adco** quoq; fa/
cit aditus. **Oui. i. fastis.** **Sol** aditus quā quæris ait ne uana labores:
Nupta iouis fratri tertīa regna tenet. **De** aditus igit quātū ad præfēs
sufficiēter diximus latius aut ē de pticipio hoc ī libro singulari: **Nūc**
etiā hoc ē sciēdū q; gētiuus quoq; supradicti pticipii pene ī oibus af
sūpta o facit rei nomē: ut iudicati iudicatio: orati o rati ratio mōiti
mōitio: lecti tio: i. pēultia ī oibus correpta. **Quāuis** igit regula det no
bis copiā tā ī us quā ī o terminātī us ut ī significatiōibus reg; tamen
auctōr; nobis usus sūt magis obseruādi. **Illud** quoq; sciēdū q; multa
noīa uerbalia pticipiis futuri tēporis similia iueniūt & a passiuis qui/
dē sēp: ut amandus φιλησόμενος nomē amāus ὀφιλητός ptici

piū legēdus δανᾶγνωσόλενος nomē legēdus δανᾶγνωσέος pticipiū
 similiter & docēdus διδασκῶσόλενος nomē & διδασκῆτος pticipiū
 & in futuri quidē tēporis pticipiis passiuus hoc euenit sēp: i actiuus autē
 nō sēp: sed i quibusdā: & hoc i fœmininis. ut armatura ὀπλισισ nomē
 & ὀπλισομένη pticipiū littera ἐξᾶλειψισ nomē & ἐξᾶλειφθησομένη
 pticipiū. scriptura ἡ γραφή nomē & ἡ γραφῆσομένη pticipiū. Est autē
 iucire noīa adiectiua hominū & mobilia i omnibus similia pariter pti
 cipiis prateriti tēpis ēt i declatiōe nomē & pticipiū: ut doctus nomē
 ὀδιδασκᾶλος & καὶ ὀδιδασκᾶλέος pticipiū: armatus ὀπλιτης no
 mē & ὀπλισμένος pticipiū. Ergo sciēdū q̄ si sint noīa mobilia hōinū:
 nō possūt eadē ēt reꝝ esse: ut doctus armatus: & cōtra si sint rerū icor
 poraliū nō possūt eadē & hōinū adiectiua: ut mōitus aditus. Sūt eti
 am rerū uocabula quādā quæ neutris prateriti tēporis pticipiis simi
 lia sunt ut factū nomē τὸ πρᾶγᾶ & τὸ πεπραγμένον pticipiū ē: uisū
 τὸ δόγμα nomen & τὸ δεδογμένον pticipiū. Est autē q̄do pticipiis
 præsētis temporis similia inueniūtur noīa adiectiua: ut sapiēs nomē
 ὀσοφῶς & pticipiū ὀφρονῶν. amās nomē ὀφίλος & pticipiū ὀφιλῶν.
Sed nomē genitiuo: pticipiū autē accusatiuo iūgit̄ secūdū uerbi na
 turā. **Vt** natus & ipse dea γέγενημένος τῆσᾶ: natus autē τῆσᾶ οὐδᾶ
 dicit̄. **Di.** uirū quæ ps orationis ē: **Ma.** nomē. **Di.** quid est nomē: **Ma**
 ps orationis uniuscuiusq; rei supposita: cōmunē uel propriā qualita
 tē significās. **Di.** quot accidunt nomini. **Ma.** qualitas siue species ge
 nus. nu. fi. ca. siue declinatio nā cōparatio nō bene inter accidētia po
 test pōi: quia nō ē generale accidēs: nec i oibus iuenit̄ noīs speciebus
 sicut supradicta quinq; **Nō** enī ē species nōinis i qua nō iuenias qua
 litatē & genus & numerū figurā & casū. cōparatio autē in solis ut di
 ctū ē adiectiuis iuenit̄. **Di.** dic igit̄ uirū cuius spectei est: **Ma.** primiti
 ua: pōt tamē & a uireo uerbo esse deriuatū: & ē appellatiuū: & signifi
 cat corpus animale: **Di.** cuius generis: **Ma.** masculini. **Di.** unde hoc
 certū ē: **Ma.** tā ab ipsa natura eius rei quā significat q̄ a terminatione
 & declinatiōe: omnia enim in it̄ declinētia quæ ppria sunt hominum
 masculina sunt: & secūda declinationis: ut uir uiri: lacuir lacuiri: treuir
 treuiri & similia. **Di.** cur per u scribit̄: **Ma.** quia oīa nōina a ui syllaba
 incipiētia per u scribunt̄ exceptis bitumine & bili quādo fel significat
 & illis quæ a bis aduerbio cōponuntur: ut biceps bipatens biuū. **Di.**
 e cur sonū uidetur habere u uocalis β litteræ græcæ. **Ma.** quia omnis
 dictio a ui syllaba breui incipiens d uel m uel r uel t uel x sequentibus

hoc sono pronunciant: uideo uidebā uidebo quia i his tēporibus ui corripit: mutauit sonum i in y. in praterito autem pfecto & in aliis i quibus pducitur natura ē sonū seruat: ut uidi uiderā uidissem uidero: **S**imiliter mutat sonū uitiū quia corripitur. uita autē nō mutat quia producit. uim mutat quia corripitur: uis autem non mutat quia pducitur. **S**imiliter uirago & uirgo mutāt: quia corripunt: uires autē & uirtus nō mutāt quia pducuntur. **S**imiliter uim mutat: quia corripitur ui: uimen autem producit ideoque non mutat. **V**ix mutat quia corripitur: uixi nō mutat. quia pducitur. & hoc idē ple. iq. solēt & in illis dictionibus tacere: i quibus a si breui incipiūt syllabā sequētibz dictis cōsonātibz. d. m. r. t. x. ut fidus pfidus cōfitor infirmus infimus firmas. **S**unt qui non adeo hoc obseruant: cum de ui nemo fere dubitet. **D**i cuius numeri ē uirg: **M**a. singularis. **D**i. dic pluralem **M**a. uiri. **D**i. cuius figurā: **M**a. simplicis. **D**i. fac ab eo cōpositū: **M**a. semiuir duūuir triūuir quinquir septēuir decēuir cētūuir lauir frater mariti: uirbiū quoq; uirg: bis dictū tradūt: uiripotēs uirago uirgo uirilustris uirdeuotus uirmagnificus uirrespectabilis. **Q**uā omnia ideo cōposita accipimus: quia sub uno accētū pronūciamus. **D**i. dic cuius casus est uirg: **M**a. acculatiui singularis. **D**i. fac ab eo deriuata: **M**a. hic & hęc uirilis & hoc le: & litas: uirtutē quoq; hic uolūt deriuari quidā **D**i. fac aduerbium: **M**a. uiriū quod graci κατὰ ἀνδρᾶ dicūt: i. p singulos uiros. **D**i. q; quā ps est: **M**a. cōiunctio est. **D**i. quid est cōiunctio: **M**a. ps orationis cōnectens ordināsq; sententiā. **D**i. quot accidūt cōiunctioni: **M**a. tria: potestas ordo figura. **D**i. cuius est potestatis: **M**a. copulat. uā. **D**i. cuius ordinis: **M**a. suppositiui **D**i. cuius figurā: **M**a. simplicis. **D**i. quem habet accentū: **M**a. hęc & aliā duā cōiunctioēs ue uidelicet & ne sunt apud latinos iclinatiuā: quas graci encliticas uocant: solent enim suos accentus in extrema syllaba pcedentis dictionis remittere: ut uirumq; subiectiue tantoue **N**e autem sapissime e amittens apostrophe uocatur non solum uocali: sed etiam consonante subsequente: ut tanto me crimine dignum ducis. **D**iscipulus fac compositum ab ea: **M**agister: quodq; atq; neq; quoq; nec quoq; a neq; factum est per apocopam extremarum uocalium: & quia in fine syllabæ q scribi non poterat transiuit in c. **D**iscipulus cano quā pars orationis est: **M**agister uerbum. **D**iscipulus quid est uerbum: **M**agister pars orationis cum tempore & modis significatiuum **D**iscipulus quot accidunt uerbo: **M**agister modi formæ significationes conuoga

tiones numeri figuræ tempora persona quoq; in plerisq;. **D**iscipulus
 cuius modi est cano? **M**agister indicatiui. **D**i. cuius formæ? **M**ag. p/
 fectæ. **D**iscipulus quam aliam formam habet hoc uerbum? **M**ag. **M**agister
 frequentatiuam ut cano cantas; **D**i. unde solent nasci frequentatiua?
Ma. plerunq; a participiis præteriti temporis ut cantus canto cantas
 habitus habito habitas scriptus scripto scriptas captus capto captas
 cursus curso cursas; domitus domito domitas; uolutus uoluto uolu
 tas; **I**deo aut diximus plerūq; quia ago agis facit agito; & lego gis to
 & nosco cis cito & scio scis scito a quo rurſū scilicet. **D**i. cuius lignifi
 catiōis ē cano. **M**a. actiua. **D**i. cur? **M**a. quia facit passiuū canor. **D**i.
 cuius ē cōiugatiōis. **M**a. tertiæ correptæ. **D**i. unde hoc certū ē. **M**a.
 quia persona prima uocalem correptā ante cōsonantē habet quæ in
 tertia producta siue quarta coniugatione inueniri non potest & q; nō
 solum in secunda persona is finalis corripitur cano canis. sed in plura
 li numero & in prima & secunda persona i penultima corripit. **I**taq;
 antepenultima in his acuitur personis. ut canimus canitis. **N**ecnon
 imperatiuus & infinitiuus e correptam habentes: sicut etiam dona
 tus docet manifestissime id ostendunt. **D**iscipulus cuius numeri est
Magister singularis. **D**iscipulus dic pluralem? **M**agister canimus
Discipulus cuius figuræ. **M**agister simplicis. **D**iscipulus fac compo
 situm ab eo **M**ag. **M**agister succino accino concino. **D**iscipulus cuius tē
 poris? **M**agister præsentis. **D**iscipulus dic præteritum perfectū. **M**a.
 cecini. **D**i. cur? **M**agister quia uerba in no desinentiali tertiæ coniu
 gationis sint in ui faciunt præteritum: ut sterno strauo cerno creui sper
 no spreui lino leui pono quoq; antiqui posui secundum analogiam
 dicebant quod nunc posui dicimus. **C**ano autem ideo cecini dixerūt
 ne si caui secundū analogiam dicerent: nō a cano nasci uideret. sed ab
 eo quod est caueo. **A**b eo tamē cōposita in ui diuisas faciunt præteritū
 cōcino concinui succino succinui occino occinui. **D**i. dic pticipia acti
 ua. **M**a. canens & cātaturus; passiuua cātus & canēdus. **D**i. fac ab eis
 nomina? **M**a. cātus τὸ ἀλλόσ κἀἰῆδῶν & cantio cātor & cātrix &
 cantilena: & a frequentatiuis duo cantitatus cantitatio & cantator &
 cantatrix & cantatio. **C**ōcinnus quoq; a canendo compositū est. **D**i.
 troiæ quæ pars est? **M**a. nomen. **D**i. quale. **M**a. proprium. **D**i. cuius
 speciei. **M**a. deriuatiua a troæ enim rege nominata est troia. **D**i. dic
 ab alia deriuata. **M**a. troianus troicus tros quoq; est quando cum p
 appellatiuo idest gentili accipit; & sciendum q; pleraq; gentiliū &
 hh iiii.

propria solent esse ipsorum conditorum uirium siue gentium & ap-
pellatiua ut italus danaus latinus tros. **Di.** cur troia cu apud graecos
diphthongom in priore habeat syllaba non seruat etiam apud nos?
Ma. quia in dissyllabis in quibus a uel ce diphthongi antecedunt apud
graecos sequente uocali dyaresim solent facere latini plerumque & pro con-
sonante duplici accipere i et a priore subtrahere syllaba & adiungere
sequenti: quis antiqui solebant duo i scribere & alterum priori subiun-
gere atque praepone sequenti ut troia maiia aiax hanc tamen consu-
tudinem habuerunt aoles imitantes: qui κοιλον per diuisionem dicunt
pro κοιλον & multa similiter diuidunt. **Di.** qui quae ps orationis est?
Ma. a quibusdam pro nome esse putatur hoc: sed non recte: proprie enim pro
nome est quod pro nomine proprio ponit: & personam finitam habet. **Ergo**
cum quis uel qui & qualis & talis tantus & quantus & similia infinita
sint uel interrogatiua uel relatiua: nec finitas habent personas potius
sunt nomina: nec misy si quaedam ex ipsis declinationem habent pro-
minum: cum pro nomina quoque multa de quibus non est dubitatio quin pro-
nomina sint nominum habeant declinationem: ut meus tuus noster & ue-
ster. **Et** est sciendum quod qui pro quis ponitur: quis autem pro qui non: & omnia
huiusmodi relatiua nomina pro se acuumt: in contextu ante orationis
grauatur. i. pro acuto in sine grauem accentum accipiunt: hoc tamen ipsum
qui pro aduerbio saepe iuenitur quando accipit pro quomodo: est etiam ablati-
uus. **Di.** fac ab eo copositum? **Ma.** quisquis quilibet aliquis aliqui siquis
nequis quisque quicumque quispiam quidam: quoniam quod significat quinon &
curnon: & utnon & necnon atqui & atquin. **Di.** primus quae ps orationis
est? **Ma.** nome. **Di.** cuius spei est? **Ma.** ordinalis: & est a graeco quod πρῶ-
τος: **Di.** cuius gradus est? **Ma.** suplatiui. **Di.** unde hoc certum est? **M.** quia
omnibus solet numeris praeponi: & genitiuo plurali semper coniungitur quod
suum est suplatiui: ut primus illorum. **Ergo** proprie ille est nomen suplatiuus
quae numerum significat a tribus & ultra. Nam comparatiuus eius. i. prior
qui ad unum solet fieri: semper inter duos ponitur: ergo positiuum numerum
nomina non habent: Quod autem comparatiuum est prior ostendit in us neutrum
quod ab eo nascitur prius: Nullum enim nomen in oratione definitur commune in us
facit neutrum: nisi sit comparatiuum: ut hic & haec melior & hoc melius: hic
& haec doctior & hoc doctius. sic ergo hic & haec prior & hoc prius. **D.**
fac ab eo aduerbiu? **M.** proprie primitiue primu pro: **D.** fac deriuatiuum no-
me. **Ma.** primitiua primitiuus primitiua primitiuum: primarius primu-
lus priores prius pristinus prius prius. **D.** cur in sic circumflectit prius

Ma. quia antiqui hic & hæc primatis dicebāt penultimā circūflectētes: tū igitur cōcīsa māsit accētus integer ī eadē a littera quæ extimæ syllabæ facta est. quæ erat in pleno penultima. **Ergo** idē in omnibus similibus obseruandū est: ut arpinas suffenas capenas & aliis similibus & compositū a primo primordiū pricipiū primipilarius primicerius decēprimi: quomodo decēuiri primogenitus προτότοκος ἡπρωτόγονός primotinus πρῶτος quomodo serotinus ὄψιμος pricie princeps. **Di.** ab quæ ps est: **Ma.** præpositio est. **Di.** quid ē præpositio **Ma.** ps orationis quæ præposita aliis ptibus orationis significatiōis earū aut mutat aut cōplet aut minuit. **Cōplet** ut facio plicio: mutat doctus indoctus: minuit: ut rideo subrideo. **Di.** cui catui adiungit ab præpositio. **Ma.** ablatiuo. **Di.** in appositione sola an etiā in cōpositione? **Ma.** casualibus ptibus oratiōis præponit tā in cōpositione q̄ in appositione. **Sed** ī cōpositione cū noīariū & cū eius declinatiōe: aut cū illis dictiōibus quæ carēt casibus. **In** appositione uero cū ablatiuo casualiū: ut abduco abducēs tis: abigo abigēs tis. **Et** sciendū q̄ eandē significatiōne habet a & ab & abs. & a quidē uel abs uocali sequēte nō ponimus: ab uero nō solū uocalibus sequētibz: sed etiā cōsonātibz quibusdā nō male sonātibz antecedere ab: ut abduco abdo: abs uero sequēte q̄ ut absqualibet uel c̄ ut abscondo uel t̄ ut abstineo uel abstraho **Di.** quo accētū pnūciat ab. **Ma.** p se acuto: in uersu uero graui: sicut & aliæ oēs præpositiones ī suo loco positæ. i. præpositiua. **Nā** ē q̄do mutāt ordinē & postponūt ar & mutāt accentū: ut te ppter: eundē ppter: hic penultima habet acutū accentū: quod si præponeret sine dubio grauaret. **Di.** oris quæ ps est: **Ma.** nomē. **Di.** cuius nūeri. **Ma.** pluralis. **Di.** dic singularē. **Ma.** ora. **Di.** quādo habet aspirationem ora. **Ma.** quādo tēpus significat: quādo aut̄ fines sine aspiratione ē: & quādo plurale ē neutri generis ē a singulari quod ē os oris.

Conticuere oēs intētīq; ora tenebāt. **Di.** scāde uersū. **Ma.** cōtīcuere mnesin tētī quorate nebāt. **Di.** dic ca suras. **Ma.** semiquinaria. **Di.** quot hēt figuras: **Ma.** x. **Di.** q̄re. **Ma.** quia habet duos dactylos & tres spōdeos. **Di.** tracta pedes: **Ma.** conticuere mnesin tētī quorate nebāt. **Di.** ptes oratiōis quot sūt: **Ma.** sex. **Di.** quot nomīa. **Ma.** duo. **Di.** quæ. **Ma.** oēs & ora. **Di.** quot uerba. **Ma.** duo: cōticuere & tenebāt. **Di.** quid aliud habet. **Ma.** p̄cipiū intētī & cōiūctiōne q̄. **Di.** cōticuere quæ ps oratiōis ē. **Ma.** uerbū. **Di.** quale? **Ma.** p̄fectum. **Di.** quomodo dicerē. **Ma.** indicatiuo iugatiōis secūda:

Di. cur secūda. **Ma** quia in praesenti tēpore secunda persona in es producta definit conticeo ces: quis a prima quoque persona hoc manifestū est in hac cōiugatiōe. **Oia** enim uerba in eo desinētia secūda sunt cōiugatiōis: exceptis paucis primae cōiugationis: quae scire sunt haec: beo as: creoo as: screeo as meo as nauseo as laqueo as: calceo as enuclio as **Quarta** queo quis & eo is & quae ex eis componuntur. **Di.** cuius significationis: **Ma.** actiua. **Di.** dic passiuum: **Ma** conticeor. **Di.** cuius numeri: **Ma.** pluralis. **Di.** cuius figurae. **Ma.** cōposita. **Di.** ex quibus cōponit: **Ma.** ex itegro & corrupto: cō praepositio est: i itegra quis si parara i appositione nō pōt iueniri. sed sēp i cōpositiōe. **T**icere autē corruptū est: quia a quod habuit itegrū mutauit in i: ut cōticuere p tacuere **Di.** cuius psonae: **Ma.** tertiae pluralis: quae tā i re q̄ i rūt i hoc tempore finit. **Di.** cuius tēporis: **Ma.** praeteriti perfecti. **Di.** dic primas perōas in omni tēpore per singulos modos. **Ma.** idicatio cōticeo bā cōticui rā cebo. **Di.** dic totū iperatiuū. **Imperatiuo** cōtice cōticeat cō iceamus conticete: conticeāt conticeto tu conticeto ille conticeamus tote ceto. **Opratiuo** utinā conticerē issem ceā. **Subiunctiuo** cum conticeā conticere conticuerim conticuisse conticuerō. **Infinitiuo** conticere cōticuisse cōticitū ire uel conticiturū esse. **Impersonalia** indicatiui conticetur batur citum est uel conticitum fuit tum erat uel fuerat conticetur. **Impatiuo** conticeatur cetor. **Opratiuo** utinam conticeretur conticitum esset uel fuisset conticeatur. **Subiunctiuo** modo cum conticeat retur conticitum sit uel fuerit tum esset uel set: citum erit uel fuerit. **In finitiua** impersonalia similia sunt passiuus. conticeri conticitum esse uel uisse conticitum iri. **Di.** quid ergo interest inter infinita impersonaliū & passiuorum: **Ma.** quia infinitis impersonalibus necesse ē uerbū & pronomē uel nomē adiungere: ut taceri a me uolo. i. tacere uolo. **Sin** autē uerbū tantū addas: dicēdo taceri uolo: passiuū ostēdis sine dubio: licet tamē passiuo adiungere ablatiuū casum: sed ita ut subiungatur accusatiuis primae uel secūdae uel tertiae psonae: ut legi uolo me a te legi te uolo a me: legi illum uolo a te uel a me: legi ille se uult a te uel a me. **Ecce** hoc passiuum est sine dubio: quia & accusatiuus & ablatiuus adiungitur infinito: quod si esset impersonale fieri non posset: nā accusatiuum ei nunq̄ possumus adiungere. **Ex** illo quoque est facile dignoscere q̄ impersonale habet significationem actiuā etiā in infinito: nā taceri a me uolo dicimus p tacere uolo. **Taceri** autē illū uolo eam psonam ostēdo pati quā ptuli p accusatiuum. **Impersonalibus** autem pati

quidē neminē significamus. agere autē eā psonā ostēdimus quā p ab
 latiuū pferimus: ut taceri a me uolo p tacere uolo: ta eri a te uolo p
 tacere te uolo: taceri ab illo uolo p tacere illū uolo. **Di.** cur cōticitum
 ire facit futurū? **Ma.** qā p formā picipii pteriti tps neutri & infini/
 tiuū ire uel iri tā actiuū q passiuū pterit: ut tacitū ire uel tacitū iri: uel
 p futurū actiuū picipiū & esse uel fuisse tacitū esse uel fuisse: taciturus
 enim picipiū futuri: pteriti tactus tacta tactū. **Ergo** in neutris uer
 bis quāuis nō sint picipia pteriti ad similitudinē habētū hoc pfe
 rimus. ut statū ire sicut amatū ire: & duo supina tacitū tacitu statum
 statu: ex quo staturus: ut amatū tu rus: sic in ceteris quoq. **Di.** cur
 cōticiū facit pteritū pfectū? **Ma.** quia oīa ī ceo desinētia mutāt co ī
 uī diuīlas & faciūt supradictū tēpus: ut arceo arcui taceo tacui iaceo
 iacui: excepto mulceo mulsi. **Di.** fac ichoatiuū. **Ma.** cōticeo cōticesco
 quidā tamē cōticesco ptulerūt. **Sed** regula magis ichoatiuis e penul
 tima flagitat ī his quae a uerbis secūda cōiugatiōis deriuātur: ut hor
 reo horresco ferueo feruesco caleo calesco. **Inueniuntur** enī a aliis
 quoq. cōiugatiōibus sed raro: ut amasco hisco labasco scisco. **Di.** de/
 clina passiuū indicatiui cōticeor cōticebar: cōticitus sum uel fui: cōti/
 citus eram ram bor. **Impatiuo** cōticeretur amur emini ant: contice/
 tor tu cōticeretur ille: cōticeamur eminator. **Optatiuo** utinā cōtice
 r et cōticitus esse uel fuisse ceat. **Subiūctiuo** cū cōticear ceterus sim
 uel rim: cōticitus esse uel fuisse: tus ero uel fuero. **Infinitiuo** conticeri
 cōticitū esse uel fuisse: cōticitū iri. **Di.** picipia dicit? **Ma.** cōticitus cen/
 dus. **Di.** cur solēt romani pteritū pfectū in or desinētiū uerborū &
 oīa tpa quoq. regula a pterito pfecto nascit p participia declinare?
Ma. quia apud gracos quoq. in plurimis uerbis in quibus secūda &
 tertia psona indicatiui deficit in pterito p participiū eas declinant:
 & optatiui quoq. & subiūctiui pteriti: ut πεπλεγμένοι εἰσι πεπλε
 γμενοσῆν. εἰησ εἰη. πεπλεγμενω εἰη τον. πεπλεγμένοι εἰ
 ημένοι εἰημεν εἰη τδ εἰσαιν. πεπλεγμενος εἰησ. πεπλεγμένοι εἰσ
 μεν. sic & optatiua & subiūctiua quod **Romani** in omnibus in or
 desinentibus faciunt. **Et** sciendum q. a participio ut supradictum est
 pteriti temporis solent nasci infinita futuri tam actiua quā passiua
 ut conticitum ire & conticitum iri. & passiuū quoq. siue impersonalis
 pteritum infinitum ut conticitum esse uel fuisse: & supina duo co/
 ticitum cōticitu: & futuri picipiū actiuum cōticiturus: & haec quidē
 oriūtur a picipio pteriti: a picipio uero praesentis quod nascitur

in prima & secunda coniugatione a secunda persona . cum extremas
syllabas interponimus n: ut amo amas amans doceo docens . In ter/
tia uero & quarta a prima persona mutata o in ens: ut lego legens au/
dio audiens facio faciens uenio ueniens: exceptis eo & queo & quæ ex eis/
dem componuntur: hæc autem e & i habent in nominatiuis partici/
piorum . nam iens & quiens faciunt participia: in genitiuo quoq; per/
transmutationem uocabum in u declinantur: ut iens euntis quiens que/
untis: contra omniū participiorum more . **A** presenti uero participio acti/
uo nascitur futurum passiuus finali abiecta & addita dus: ut amans
amandus: docens docendus: legens legendus: faciens faciendus: au/
diens audiendus . iens autem & quiens & ex eis composita a genitiuo
faciunt futurum adiens adeuntis adeundus . Gerundia quoq; tria a
participio futuro nascuntur: ex tribus etiam casibus idest genitiuo da/
tiuo & accusatiuo: amandi amando dum: faciendi do dum: docendi do dum
audiendi do dum . eundi do dum . **Di.** dic nomen uerbale ex eo . **Ma.**
conticitor trix: quæ quauis regula concedat dicere : tamen nisi in usu
inueniamus auctorum non temere debemus proferre ipsa res contici/
niū a taceo simplici fit taciturnus & taciturnitas taciturnus & tacitus
participia . **Di.** oēs quæ ps ē . **Ma.** nomē . **Di.** quale . **Ma.** appellatiuum .
Di. cuius spēi . **Ma.** numeralis: oīa aut noīa numerū significantia ap/
pellatiua sunt: quibus sint quædam cognoīa ppria quæ uocē quidē habēt
numeraliū nō tamē etiā significationem : ut quītus catulus decimus
Brutus . **Di.** potest habere hoc nomē cōpationem . **Ma.** nō . **Di.** quare
Ma. quia nullū nomē numerū significās cōpationē potest habere: cū
unusquisq; numerus in se cōstet: nec augeri nec minui in sua qualitate
potest: excepto prior quod in duobus ordinē significat . **Di.** cuius gene/
ris est . **Ma.** coīs: quia oīa noīa in is desinētia si apud græcos: uel coīa
sūt uel mobilia quæ illi Τριγενῆ uocāt apud nos sine dubio coīa sunt
δπασ ἢ πασα τόπαν ut hic & hæc oīs & hoc omne δχρησι μος ἢ χρησι
μος καὶ τόχρησ πόν hic & hæc utilis & hoc utile δδύσκολος ἢ δύσκ
ολος τόδύσκολον hic & hæc difficilis & hoc difficile . **Discipulus**
cuius numeri . **Ma.** pluralis . & est sciendum q; hoc nomē . i . oīs eādē
uim hēt significationis siue singulariter siue pluraliter pferat . **Oīs** hō .
n . si dicā & omēs homines idē significo & omnia quæ similitē uim ha/
bēt idest cunctus ti uniuersus si . **Di** cuius figuræ . **Ma.** simplicis . **Di.**
fac ab eo compositum . **Magister** omnipotens omnifariam omniipa/
rēs omnigena . **Virgilius in octauo** . **Omnigenumq; decum monstra** .

Di. fac aduerbium simplex. **Ma.** omnino. **Disct.** cuius casus est hic. **Ma.** nominatiui: idem tamen est etiam uocatiui in omni plurali numero. **Accusatiuus** uero huiusmodi nominū id est quæ nominatiuū & genitiuū singularē similem habent accusatiuū pluralem tā in es productam q̄ in is longam terminant. **Di.** intenti quæ pars orationis est. **Ma.** participium. **Di.** quid est participium? **Ma.** pars orationis partem capiens nominis partemq; uerbi. **Di.** quot accidunt participio? **Ma.** sex: genus: casus: tēpora: significationes: numerus & figura. **Di.** cuius generis. **Ma.** masculini. **Di.** cuius numeri? **Ma.** pluralis. **Di.** dic singularē? **Ma.** intentus intenta intentum. **Et sciēdum** q̄ omnia participia præteriti & futuri temporis mobilia sunt: & masculino quidem & neutro genere secundū nomina secundæ declinationis declinātur. **In** fœminino uero primā declinationē seruāt. **Præsens** autē tēporis participia cōmunia sunt triū generū: ut hīc & hęc & hoc amans: & tertiæ declinationis. **Et sciēdū** q̄ sunt quædam uerba quoq; significatio ad solos mares uel ad solas fœminas p̄inet: ut futuro cuius p̄icipiū quoq; ad mares solos p̄inet ut futuēs nemo. n. dicit hęc futuēs nisi figurate in epicænis noibus animalū: ut hęc aq̄la futuēs. **In** quo q̄uis fœmininū p̄feramus: tamē marē intelligimus. **Sic** etiā in fœminino nubo uir non dicit nisi abnegat sexum: & quasi fœmina loquat̄. **Ergo** nubēs quoq; p̄p̄rie de fœmia dicit̄. **Bed** aliquādo possumus figurate masculinis quoq; generibus adiungere talia: si dicam magnus est ignis nubens mihi. ignis pro amata dicens. **Di.** cuius casus? **Ma.** nominatiui: idem tamen est & uocatiui. **Di.** cuius significationis? **Ma.** hoc primum debes scire q̄ significatio participiorum tam a generibus uerborū quā a formis sumitur. **Ergo** a quinque generibus id est actiuo neutro passiuo cōmuni deponenri. **Totidē** nascuntur species participiorum & a formis quattuor: id est perfecta meditatiua inchoatiua frequentatiua: totidem formæ participiorum. **Di.** dic igitur cuius sp̄ei? **Ma.** passiuæ. nascitur enim ab intendor uerbo passiuo. **Di.** cuius formæ? **Ma.** eius cuius uerbum ex quo nascitur id est perfectæ. **Di.** potest aliam formā habere hoc uerbū? **Ma.** potest frequentatiuā intētor intētari: ex quo p̄icipiū intentatus. **Di.** cuius temporis? **Ma.** præteriti: figuræ cōpositæ ex duobus integris. **Et sciēdum** q̄ simplex eius in usu tā p̄tus q̄ p̄sus inuenit̄ tentus & tensus. **Lucanus in primo:** Et uarias ignis tēso dedit aere formas: **Et** tentus tamē a tencor lit. p̄t tamē nomē eē itētus: unde itētior itētissimus.

Tentorium quoque hinc deriuatur: & tentigo & tenor. **Di.** quæ pars orationis est. **Ma.** cōiunctio copulatiua. **Di.** cuius ordinis. **Ma.** præpositiui. **Di.** ora quæ pars est. **Ma.** nomē appellatiuum neutrum plurale simplex: casus in hoc loco accusatiui. Idē tamē est in neutris nominibus semp̄ & noiatiuus & accusatiuus & uocatiuus. **Di.** dic singulariter. **Ma.** os oris nā si correpte os dicas: aliud significat. & ossis facit genitiuū. **Di.** fac diminutiū. **Ma.** oscillū. **Di.** fac deriuatiū. **Ma.** osculum & osculor oscularis. **Ostiu** quoque idē deriuatur: ex quo ostiarius & ostiatim. **Oro** quoque uerbum ab ore est & oraculum. **Di.** tenebant quæ pars orationis est. **Ma.** uerbū actiuum perfectū idicatiue dictū: temporis præteriti imperfecti: numeri pluralis: psonæ tertiæ: cōiugationis secundæ. **Di.** declina. **Ma.** teneo tenebam & cætera. **Di.** quā aliā formam facit hoc uerbum. **Ma.** frequentatiuā: tento tentas: cōposita attineo tetineo contineo sustineo ptineo continens contiuentia reti/naculum deriuatiua tenax tenacitas.

Postquæ res asæ priamique euertere gentem. **Di.** scande uersum. **Ma.** postquæ res asæ & cætera. **Di.** quas habet casuras. **Ma.** semiquinaria & semiseptenaria. **Di.** quot figuras habet. **Ma.** x. habet enim tres dactylos & duos spodeos. **Di.** diuide singulos pedes. **Ma.** postquæ res asæ priamique euertere gentem. **Di.** quot partes orationis habet hic uersus. **Ma.** septē. **Di.** quot nomia. **Ma.** quattuor res asæ priamige. **Di.** quot uerba. **Ma.** unū euertere. **Di.** quid aliud. **Ma.** ad uerbum postquæ & cōiunctiōem que. **Di.** postquæ quæ pars orationis est. **Ma.** aduerbium. **Di.** quid est aduerbium. **Ma.** pars orationis quæ addita uerbo significationē eius explanat atque implet. **Di.** quot accidunt aduerbio. **Ma.** duo. **Di.** quæ. **Ma.** significatio & figura. **Comparatio** enim nō omnibus aduerbiis accidit. **Accidentia** uero debent generalia esse & cōmunia omnibus speciebus dictionis eius cui accidunt. **Ergo** melius est per comparatione addere accidentibus aduerbio specie. **Quædam** enī aduerborū πρὸ τὸ τοῦ πρῶτος: idest primitiua uel primæ impositionis: quædam deriuatiua: primitiua ut sape satis: deriuatiua ut sapius satius. **Discipulus.** postquæ igitur cuius significationis est. **Magister** temporis. **Discipulus** cuius figuræ. **Magister** compositæ ex duobus integris post & quæ. **Discipulus** quem habet accentum. **Magister** si per se proferatur uel præpostere accutum in uersu grauem. **Discipulus.** da deriuatiuum a post. **Magister** posterius postea posterus posteritas & huius comparatiuus posterior: huius superlatiuus postremus: &

aliud posticus postica posticū: & postea posthac & postmodum: po/
res quoq; inde uidetur dici q; post fortes stant: postumus etiā ab hoc
est cōpositū & postluminū & pomeriū & posthēo. **Di.** res quæ ps ora
tionis ē: **Ma.** nomē. **Di.** quid ē nomē: **Ma.** ps oratiōis & cetera. **Di.**
quot accidūt nomini: **Ma.** quīq; **Di.** quæ: **Ma.** qualitas genus nū/
rus figura & casus. **Di.** cuius spēi appellatiuorū: **Ma.** generalis: quīs
eīm quidā grāmatici incorpalia soleāt res dicere: tamē uera rōe omnia
quæ sunt siue corpalia siue incorporalia πρᾶγμᾶτα res possunt no/
minari. Sic res aliā dixit p opes. & resp. & res familiaris: & reflexo/
ria. Ergo sicut supradiximus significationē habet generalē: & ē primi
tiuū. **Di.** fac igit ex eo deriuatiuū: **Ma.** recula quidā & rcū inde dictū
putāt: q; rei alicui obnoxius ē. **Di.** cuius generis: **Ma.** fœminini. **Di.**
cur: **Ma.** quia oīa noīa quītā declinatiōis fœminina sūt: excepto di/
es qd in singulari nūcro tā masculinū q̄ fœmininū inuenit: in plurali
uero masculini dūtaxat: & etiā qd ab eo cōponit: hoc ē meridies. cur
aut sit quītā declinatiōis: in regulis quas de noīe scripsimus iuenies.
Di. cuius nūeri hic: **Ma.** pluralis. **Di.** unde hoc possumus scire: **Ma.**
quia addit euertere uerbū eīm uerto accusatiuo plurali uel singulari ē
necesse adiungi: singularis autē accusatiuus rē est. **Di.** cuius figuræ:
Ma. simplicis. **Di.** fac ab eo cōpositū: **Ma.** respu. reflexoria. **Di.** cuius
casus: **Ma.** accusatiui pluralis. **Omne** aut nomē quītā declinationis
nominatiuū singularē & uocatiuū & nominatiuū pluralē & accusati
uū & uocatiuū similem habent. **Di.** dic regulam in es pductā termi/
natorū nominū consonāte antecedēte. **Ma.** oīa in es pductā terminā
tia nomina consonante antecedēte tertiæ sunt declinatiōis: ut cædes
cædis: uerres uerris: ulyxes ulyxis: achilles achillis: & oīa habent pa
res syllabas in noīatiuo & genitiuo. exceptis paucis locuples locuple
tis: merces mercedis: hares haredis: ceres cereris: pes pedis: prapes
præpetis & præterea quintæ declinationis: res rei: spes spei: fides fidei
Antiqui plebs plebei declinauerunt: quod nunc plebs plebis dicimus
& fames famei: quod nunc famis. **Di.** asiæ quæ pars orationis ē: **Ma.**
nomen proprium: omnia enim nomīa puīnciarū & urbiū & montiū
& fluuiorū & hominū & deorū uel aliarū res; ppriarū indiuiduarū pro
pria sunt. **Di.** cuius speciei: **Ma.** primitiua. **Di.** fac ab eo deriuatiuū:
Ma. asius asia asū: nec miq; i multis enī puīciarū noibus iuenis simi
lia deriuatiua primitiuis. Similiter danaus latinus hispanus siculus
& sicanus. **Discipulus.** dic & aliud deriuatiuum ab eo quod est asia.

Ma. asius : asianus asiaticus : & inuicem supradicta tria pro posses-
sionis proferri possunt: proprie autem asius & asiaticus possessiua sunt.
Iuueniuntur autem hæc eadem etiam propria: ut scipio asiaticus asi-
anus gentile asiaticus uictor. **Di.** cuius est declinationis. **Ma.** primæ
Di. quare. **Ma.** quia omnia desinentia in a masculina: uel fœminina
uel cõmunia primæ sunt declinationis. **Di.** cur cum litterarum mu-
tatio nulla facta sit: accentus mutatur. **Ma.** quia a finalis apud græ-
cos producitur: apud nos corripitur: accentus quoq; apud nos muta-
tio facta est. **H**oc tamen scire debemus q; siue temporis siue litterarũ
fiat in nominatiuo cõmutatio: melius facimus si accentum ad latini-
tatem proferimus: patronymicis exceptis: quæ per omnes casus ma-
gis græcum sibi defendunt accentum: quia seruant græcum nomina-
tiuũ: ut priamides priamida: licet tamen in illis etiam accentum ser-
uare latinum: quæ cum sint græca non tamẽ aliena uidentur formu-
lis terminationum latinorum: ut creusa arethusa: quæ cum latine
proferantur licet etiam nominatiuo circũflecti dũtaxat in penultima
syllaba. **N**on est tamen absurdum & si græcum accentũ seruabimus
in nominatiuo dũtaxat. **Di.** priami quæ pars oratiõis est. **Ma.** nomẽ
Di. quales. **Ma.** propriũ speciei deriuatiua: ἀπὸ τοῦ πριάμει τοῦ ἄγορα
ζω. **Di.** fac ab eo deriuatiuũ possessiuũ. **Ma.** priameius priameia pri-
ameium patronymicum priamides priamis. **Di.** cuius generis? Magi-
ster masculini: numeri singularis: figuræ simplicis: casus genitiui: de-
clinationis secundæ. **Di.** quare. **Ma.** quia omnia nomina cuiuscunq;
generis apud græcos in os desinentia: nominatiuũ: apud nos mutant
os in us & secundæ sunt declinationis: ut priamos priamus priami.
τὸ πέλαγος pelagus pelagi δκύρος cyrus cypri. ἡ κύρος: cyprus: τὸ
πίλος pilus. **N**am genus a genere latinum est magis: quomodo mu-
nus a munero: quibus enim huiuscemodi adiacent uerba: sine dubio
latina sunt. **Di.** quæ pars orationis est. **Ma.** coniunctio. **Di.** cuius
potestatis. **Ma.** copulatiua: ordiis postpositiui: figuræ simplicis. **Di.**
fac ab ea cõpositum. **Ma.** atq; neq; itaq; quoq; : & cætera supradi-
cta. **Di.** cuius accentus. **Ma.** enclitici: idest suum accentum inclinãt
in syllabam extremã ante se positæ dictionis: hæc autem & aliæ duæ
coniunctiones habent ne ue. **Di.** euertere quæ pars orationis est. **Ma.**
uerbum modi infiniti: formæ perfectæ: coniugationis tertiæ correptæ
Di. quare. **Ma.** quia correptam habet e penultimam. **Di.** cuius gene-
ris siue significationis. **Ma.** actiua: figuræ cõpositæ. **Di.** exqui us?

Ma. ex duobus integris: ex e praepositione & uerto. **Di.** dispone uer-
bū: **Ma.** tēporis praesentis: numeros enim & psonas infinita nō habēt
unde & nomē acceperūt a defectiōne numeroꝝ & personaꝝ. **Di.** decli-
na: **Ma.** euerto bam: eueri erā tā. **Imperatiuo** modo euertere tito. **Op-**
tatiuo modo utinā euertere issem tā. **Subiunctiuo** modo cū euerā rē
rim issem ro. **Infinitiuo** modo euertere isse euersum ire. **Impsonalia** c/
uertitur batur euerfū ē uel fuit: euerfū erat uel fuerat euerret. **Impati-**
uo i praesēti euerat futuro eueritor. **Optatiuo** utinā euerteretur euer-
sum esset uel set: tatur. **Subiunctiuo** cū euerat ret: euersum sit uel rit.
euersum esset uel set euerfū erit uel rit: **Infinitiuo** mō eueri: euersum
esse uel se. euersum iri: gerundia uel picipalia noīa sunt hae: eueren/
di do dū: euersum su: picipia actiua euerent surus passiua euerfus e
uertendus. **Di.** cur euerto eueri facit? **Ma.** quia hoc solū ante tr ha/
buit in hac coniugatione. i. in tertia & mutauit o in i & facit praeteri-
tū. In picipio tamē praeterito passiuū p t s habuit uersus. etiā i uerbo
uero uersus fit picipiū eiusdē tēporis. **Di.** fac ab eo frequētatiuū: **Ma.**
euerfo as at. tito as at. **Et** sciendū q̄ plerūq; solent frequētatiua a parti-
cipio praeteriti tēporis fieri: ut scribo tus tito tas tat: domo tus ti to-
tas tat: curro sus so sas sat: & currito tas tat. **Video** sus so is it: ergo &
uersus uerso uersas hinc est & uersutus & uertūus & uertex & uertigo
& uerticulū & uersura. **Di.** gētē quā ps'oratiōis est? **Ma.** nomē. **Di.**
quale? **Ma.** appellatiuū: generis feminini numeri singularis: casus
accusatiui. **Di.** dic nominatiuū? **Ma.** gens: quia noīa in ns rs ls desi-
nētia interposita ti faciūt genitiuū: ut mōs mōtis mars martis: puls-
tis: exceptis differētia causa frons & lens: quā cū faciūt per tis geniti-
uū significāt gr̄ace fontis τὸ ἀέ το πον & lētis ἠ φ ακή cū autē per dis
faciūt genitiuū frō dis significāt τὸ φ ὄ λ λ ο ν: lendis autē τὸ κ ο ν ἰ λ ἰ δ ἰ η
qd ē animal lēs tis legumē. **Præterea** libripens dis: quia a uerbo pēdo
cōponit cōsonātē uerbi seruat faciēs genitiuū p dis libripēdis. **Di.** fac
a gēte deriuatiua. **Ma.** hic & hae gētilis & hoc gētile. **Uide** autē ge-
nus a gēte deriuari: unde & genius & genialis & generosus & cōposi-
ta indigena ingenuus degener.

Atrina graui iādudū saucia cura. **Di.** scāde uersū. **Ma.** atre
ginagra: uiian: dudū saucia: cura. **Di.** dic castrās. **Ma.** semi-
quinariā atre ginagra: ui. **Di.** quot figuræ ē? **Ma.** decē: hēt
enī tres pedes spōdeos & duos dactylos. **Di.** tracta pedes. **Ma.** atre:
ginagra: uiian: dudū saucia cura. **Di.** ptes orationis quot habet. **Ma.**

septē. quattuor noīa: regina grau i saucia cura. **Di.** & quid aliud. **Ma.** unā cōiūctiōe at: & duo aduerbia iam dudū. **Di.** at quā ps est. **Ma.** cōiūctio. **Di.** cōiūctio quid est. **Ma.** ps orationis cōnectēs ordināsq; sentētīā. **Di.** quot accidūt cōiūctiōi. **Ma.** tria. **Di.** quā. **Ma.** potestas ordo figura. **Di.** cuius potestatis. **Ma.** copulatiua. ē tamē etiā & aduerfatiua quā graci ἐνην Τιω ατ Τικου σιου cāt: sicut etiā hic. **Nā** a nea quiescēte regina turbatur. quod ē cōtrariū. **Di.** cuius ordinis. **Magi** ster cōmunis: licet etiā postponere eā quomodo & : sed causa metri: quod fere in omnibus potest iueniri cōiūctiōibus. **Di.** cuius figura. **M.** simplicis. **Di.** fac ab ea cōpositū. **Ma.** atq; **Di.** quē habet accentū **Ma.** grauem in uersu quomodo omnes prapositionū coniuñctiōes. **Di.** quā pars orationis est regina: **Ma.** nomē: speciei deriuatiua: **Di.** dic primitiuum. **Ma.** rex. **Di.** hoc quoq; unde nascitur. **Ma.** a rege uerbo idest ἐϋϋνω: unde genitiuum in gis terminat: & dicitur autē hoc γένος κοινόν ἐν ὄνομασιν ἀληκτον nec i toto fixum nec i toto mobile & omnia quacūq; masculinum habent tertiā declinationis fœmininum faciunt primā: ut rex regina: leo leana: draco dracena: hospes hospita: sospes sospita: leno lana: strabo straba. & si qua alia similia inueniantur. **Est** autem hoc nomē idest rex & regina uerbale: quia a uerbo nascitur: ex hoc tamen quoque sit uerbum denominatiuum idest a nomine deriuatum regno regnas. **Di.** quale nomen ē. **Ma.** appellatiuum generis fœminini: numeri singularis: figurā simplicis hic casus nominatiui: declinationis primā. **Di.** quā deriuant ex eo. **Ma.** a rege regius regalis. **Discipulus** quid interest inter regium & regale. **Ma.** regius possessiuum: regalis uero ad claritatem pertinet. idest dignum rege. **Di.** dic dimminutiuum eius. **Ma.** regulus & regillus quā etiam propria inueniunt. unde puto etiā regula dici qua mensura exequatur: q̄si mensura regens. **Di.** dic cōpositū ab eo. **Ma.** iterrex regiscus. **Di.** graui quā ps oratiōis ē. **Ma.** nomē adiectiuū speciei primitiuā generis cois. **Oīa.** n. cō: a sunt adiectiua i is definitia & i e faciunt neutq; numeri singularis figurā simplicis: ca: ablatiuū. **Oīa** enī supra dicta formā noīa in e termināt ablatiuū. **Di.** fac deriuatiuū ab eo. **M** grauior grauissimus grauitas & grauida hic & hac grandis & hoc grāde & grādo & uerbū grauo as. **Di.** iā quā ps orationis est. **Ma.** aduerbiū. **Di.** aduerbiū quid est. **Ma.** ps orationis & reliq;. **Di.** quot accidunt ei. **Ma.** tria: significatio & reliqua. **Di.** cuius ē significatiōis. **Ma.** ēporis figurā simplicis. **Di.** quā habet accētū. **Magister** grauem &

omnia fere monosyllaba prapostitiua nisi differētiæ ratio phibeat ut nequādo **ovk** significat grauat quando uero **inca. d. h.** circūflectit. Sic quādo similitudinis ē circūflectit quādo iurātis grauat: ut sic tua cir/ neas fugiāt examina taxos. **Di.** dudū quæ ps oratiōis est. **Ma.** aduer/ biū tēporis. & ē sciēdū q. utrūq. i. iā & dudū nō solū de præterito tē/ pore dicit: sed etiā de futuro: iādudum sumite pœnas: quomodo etiā quando aliquādo olim unq. hæc omīa tam præteritū q̄ futurū possūt significare & putant quidā dudū quasi diudū dici: hæc enī syllaba. i. dū solet explicatiua inueniri ut quidū a gedū ad esdū. **Di.** saucia quæ ps est. **Ma.** nomē. **Di.** quale. **Ma.** appellatiuū speciei deriuatiuæ siue picipialis. Nam a picipio sauciatu nascitur saucius quō a lassatus lassus: a laceratus lacerus & lacer. Sic enī **Quidius vi. methamor.** **Di** cura quæ pars est. **Ma.** nomē. **Di.** quale. **Ma.** appellatiuū ipsius rei potest tamē & de alia re intelligi. **Scimus** enim quia **Vir.** apud iferos inter monstra habitātia in faucibus inferorū ponit etiā curas quasi de as aliquas: ut ultrices posuere cubilia curæ: & quæritur utrū uerbum ex re an res ex uerbo nascat. & potius antecedit uerbi actus i hoc noie quia sine re esse nō pōt: nec. n. cursus itelligi pōt sine currete nec cogi ratio sine cogitate: sic ergo nec cura sine curate: uidet ergo esse deriuatiuū uerbale a uerbo curo as at. **Di.** dic nōia deriuata ex: eo. **Ma.** curio sus curaculus curator curatio curatura curia curialis. **Composita se/ curus** obscurus tricurium & quidā putant ab eo curam dici quod cor urat uel agitet.

Interea mediū aneas iā classe. tenebat. **Di.** quot cæsuras ha bet. **Ma.** semiseptenariā. ut **Interea** mediū aneas. **Di.** quot figuræ. **Ma.** decē habet enim tres dactylos & duos sponde os. **Di.** tracta singulos pedes. **Ma.** Intere. a medi: a ne: asiā. classete. nebat. **Di.** quot ptes orationis habet hic uersus. **Ma.** septē: nōia tria medium aneas classe: uerbū unū tenebat: duo aduerbia iterea & iam **Di.** iterea quæ ps orationis est. **Ma.** aduerbiū. **Di.** cuius significatio nis. **Ma.** tēporis: pōt tamē & loci esse speciei deriuatiuæ: ab in enī de riuat iter: ex quo hoc aduerbiū cōponit ex integro & corrupto iterea **I**deo autē corruptū dicimus ea: quia cū sit neutrū plurale debuit cor/ ript: sed quia factū est aduerbiū pducit a: in omni enim aduerbio cū sit finalis a producitur. excepto ita potest tamen ablatiuus itelligi sin gularis: qui i cōpositione solet huiuscemodi iueniri: ut quocirca qua/ propter. **Di.** medium quæ pars orationis est. **Ma.** nomen. **Di.** quid

est nomen. **Ma.** secundū donatum pars orationis cū casu corpus aut rem proprie cōiterue significās secūdū appoloniu ps orationis quæ si gularium corporaliū res; uel incorporaliū subiectōrū qualitātē ppriā uel cōmunem manifestat. **Di.** quot accidūt nōini? **Ma.** sex: qualitas: species: genus numerus figura casus. **Nā** cōparatio generale accidēs nō est. **Di.** quale est hoc nomen? **Ma.** appellatiuū. **Di.** cuius speciei? **Ma.** adiectiua. est tamē ad aliquid & mobile; & uidet̄ et̄ deriuatiuū esse a modo: hoc est mensura: unde est & modus: & differentia: causa medius mutat o in e: uel a græco dictū est μέσος medius. **Sciēdū** tamen q̄ omnia adiectiua appellatiuorū in us desinētia mobilia sunt excepto uetus ueteris: quod antiquissimi ueter dicebāt. **Di.** cuius generis? **Ma.** neutri. **Di.** dic masculinū? **Ma.** medius: ex quo fit media medium: **Omnia** enī tam in us q̄ in er desinentia adiectiua si sint secundā declinationis: cū apud græcos uel cōmunia uel mobilia iueniātur: sine dubio mobilia sunt Τύχηρος Τυχῆρα Τυχῆρον: hic fortunatus hęc ta hoc tū ἀγαθός ἀγαθή ἀγαθόν bonus na nū: δῆμιόφορος δῆμιόφορος καί Τόη ἀιοφόρον armiger ra ger. οἱ ἐρῶσα: οη sacer ra crū **Di.** cuius numeri? **Ma.** singularis: figura simplicis: casus accusatiui. tenebat. n. uerbū accusatiuū exigit. & tamen oībus neutris idē casus notatiuus accusatiuus & uocatiuus ē. **Di.** cuius declatiōis? **Ma.** secundā. oīa enī in um desinētia secundā sūt declatiōis. **Di.** fac ab eo deriuatiuū. **Ma.** medietas mediocris meditullū. **Medicus** quoq; uidet̄ in de dictus: quia tēpantia mediū ē iæqualitatis quæ solet fieri ex cōtrariis elemētis. **Mediastinus** quoq; i die uidet̄ cōponi. quia medias partes balnei tenet: hoc est i medio lauantiū stat: mediterraneus & mediana & medianimal aduerbiū mediæ uerbū ab eo cōpositū dimidio dimidias inde dimidiatus. **Di.** aneas quæ ps est? **Ma.** nomen propriae qualitatis speciei primitiuae generis masculini numeri singularis figuræ simplicis casus nominatiui declatiōis prima. **Di.** quæ? **Ma.** quia omnia græca in as desinentia si apud illos i oy diphthogū effert̄ genitiuus apud nos sine dubio sunt primæ mutata oy in æ: ut ἀἰνεῖσθαι ἀἰνεῖσθαι aneas aneas. atiqui tamē huiuscemodi noia absq; s solebāt pferre: quod **Terēti.** ubiq; facit solia birrhia: **Iuu.** ceu marsya uictus **Di.** fac ab eo quod ē aneas deriuatiuū? **Ma.** possessiuū aneius eia iū. **Et** secūdū apuleium aneicus ica cum. In epitomis hystoriae. **Aeneica** gens patronymicum aneades secundum analogiam. **Nam** in as uel in es desinētia si faciunt in cy genitiuū græcū in ades faciūt patrony

mica. Itaq; hoc usus ubiq; ē p̄cetera. Aeneada i ferrum p̄ libertate ruel
 bāt: defelli aeneada. In uno tamē loco auctoritate poetica aeneides dī
 xit. Sit satis aeneida telis ip̄pune numanū oppetiisse tuis quasi ab aene
 us nominatiuo: sicut a peleus pelides. Vnde in p̄cetera suo aeneis in
 scripsit: qđ est foemininū aeneida. qđ p̄ syneresim aeneidē dīxit sicut
 pelides p̄ peleides. **C**eterū secūdu analogiā ab aeneada eas dis. debe
 bat dici. **D**i. iā quā ps orationis ē. **M**a. aduerbiū tēporis: speciei pri
 mitiua: figurā simplicis. **D**i. quē accētū recipit. **M**a. p̄ se acuit: in uer
 su autē grauat. nisi encliticū ei adiungat: ut iamq; tunc enim acuitur
Di. clallis quā ps orationis ē. **M**a. nomē appellatiuū: speciei deriua
 tiua secūdu quoidā quidā autē inde deriuatū esse putat ὀπὸ τῶν κα
 λῶν. Est autem omonymū uel uniuocū: nā plura significat & nauū
 multitudinē & hominū collegia: quā ὄλλογον uocāt grāci & equi
 tū ordines. **D**i. fac deriuatiuū. **M**a. classicus a um. **S**onitus tubarum
 classica inde nōiantur: quia classes equitum ordines uocāt: ut dictū
 est qui maxime utunt tubis. **D**i. tenebāt quā ps. **M**a. uerbū. **D**i. uer
 bum quid ē. **M**a. secundum donatum ut supra dixi. **S**ecundum ali
 os uero ps orationis ē cum tempore & modis sine casu actionē siue
 passionē significās. **N**ō enim omnia uerba p̄sonas habēt ut īfinita &
 īpersonalia & gerundia: oportet autē diffinitioēs generales esse. **D**i.
 qualitas uerborū in quo est. **M**a. in modis & formis: generis siue signi
 ficationis actiua. **D**i. declina. **M**a. **I**ndicatiuo modo teneo. praterito
 īperfecto tenebā: praterito p̄fecto tenui: praterito plusquā p̄fecto te
 nueram: futuro tenebo. **I**mpatiuo modo tēpore prāsenti ad secundā
 & tertiam p̄sonā tene teneat nete ant: futuro teneto tu teneto ille tene
 amustenetote ant uel tenēto. **O**ptatiuo modo tēpore prāsenti & prate
 rito īperfecto utinā tenerē praterito p̄fecto & plusquā p̄fecto utinā tenu
 issē. futuro utinā teneā. **C**ōiūctiuo mō tēpore prāsenti cū teneā prateri
 to īperfecto cū tenerē praterito p̄fecto tenuerim praterito plusquā p̄fe
 cto tenuissem: futuro utinā tenuero. **I**nfinitiuo mō numeris & p̄sonis
 tempore prāsenti & praterito īperfecto tenere praterito p̄fecto & plus
 quam p̄fecto tenuisse: futuro tentum ire uel tenturum esse. dicitur
 tamen & a tendo dis tentum ire. sed in illo etiam tensum possumus
 dicere. **I**n hoc autem tentum ire dumtaxat. & similiter in omnibus
 quā per huiuscemodī uoces participiales proferuntur. **S**unt autem
 supina duo: & infinitiuum futuri necnon prateritum in passiuis &
 infinitiuis impersonalium quā similia sunt passiuis tentum esset uel

fuiſſet, & tentum eſſe uel fuiſſe: tentū iri uel tenſum iri. **Di.** quæ diffe-
rentia eſt inter finita paſſiui & iſperſonalis? **Ma.** quia paſſiuum uerbo
eget tantū modo: ut amari uolo: oſtendo enī me pati uelle aliquid ab
alio. **Impersonalis** enī nō ſolum uerbo ut pote iſinitū: ſed etiam certa
aliqua perſona ſiue per p̄nomen ſiue p̄ nomen eget utpote iſperſonale
Si enim dicā amari a me uolo: p̄ amare accipit̄ quod eſt actiuū. **Imp/**
fonale autē ſemper actiuā uim habet: gerūdia tenendi do dum. tentū
tentu p̄cipia ueniūt a uerbo actiuo duo præſentis tēporis & futuri.
præſentis tenēs: futuri tenturus. **Di.** declina etiā paſſiuū? **Ma.** indica-
tiuō mō tēpore præſenti teneor: præterito iſperfecto tenebar præterito
p̄fecto tētus ſum uel fui præterito pluſq̄p̄fecto tētus erā uel fuerā futu-
ro tenebor. **Impatiuo** modo. t. p. ad ſecūndā & tertiā perſonā tenere te-
neat̄ teneamur amini antur futuro tenetor tu tor ille teneamur tene/
minor tenētor. **Optatiuo** mō. t. p. & præterito iſperfecto utinā teneret
præterito p̄fecto & pluſq̄p̄fecto utinā tētus eſſem uel fuiſſem: futuro
utinā tenear. **Subiūctiuo** mō. t. p. cū tenear præterito iſperfecto cū tene-
rer: præterito p̄fecto cū tētus ſim uel fuerim præterito pluſquāp̄fecto
cū tētus eſſem uel fuiſſem futuro cum tētus ero uel fuerō. **Infinitiuo**
mō teneri tētū eſſe uel fuiſſe tētū iri. **Participia** duo præteriti tentus:
futuri tenendus: nomē uerbale tētor: ſcemininū tētrix: ipla res tētio
Di. cur teneo tenui. & teneor tētus ſum? **Ma.** quia omnia in eo deſi-
nētia faciūt ſic præteritū: ut monco monui moncor monitus ſum: ſe-
neo ſenui. **Excepto** maneo ſi: & māſus ſum: & neo neuī & netus ſum
Sic faſ lachrymās claſſiq; imittit habenas. **Di.** caſuras. **Ma.**
ſemiquinariā & ſemiſeptenariā. **Sic** faſ lachrymās claſſi. **Di**
quot figurarū eſt hic uerſus. **Ma.** decē. **Di.** cur? **Ma.** quia ha-
bet duos dactylos & tres ſpōdeos: **Di.** tracta ſingulos pedes? **Ma**
ſicfa. turla chry. māſclaf: ſiquin: mittitha. benas. **Di.** quot præſ oratio-
nis habet hic uerſus? **Ma.** ſeptē: noīa duo claſſi habenas: uerba duo
faſ imittit: p̄cipiū unū lachrymās: aduerbiū unū ſic: & cōiunctionē
q;. **Di.** ſic quæ præſ orationis eſt? **Ma.** aduerbiū ſignificationis ſimilitu-
dinis & ſpeciei primitiuæ: figuræ ſimplicis. **Et** eſt ſciendum q; omnia
in e deſinentia producuntur: excepto donec: nam nec inter cōiun-
ctiones ponunt. **Di.** quem accentum habent? **Ma.** circumflexum: ni-
ſi iurandi tunc enim grauatur ut apud **Virgilium**. **Sic** tua cirneas fu-
giant exāina taxos: **Sic** quando ut uel uti ſubiungitur ci: ut ſic dixit
ſicuti iuſſit. **Di.** fatur quæ pars eſt? **Ma.** uerbum modi indicatiui: for-

ma perfecta:coniunctionis primæ: generis uel significationis depo/ nentis. numeri singularis. figura simplicis temporis presentis perso/ na: tertia. **Di.** declina: **Ma.** indicatiuo for fabar fatus sum uel fui: fa/ tus eram uel ram fabor: **Imperatiuo** mō. t. p. fare fetur: femur amifi: fent. **Nam** in prima cōiugatione **Imperatiuo** modo secunda persona habet penultimā a: tertia uero e. quā seruat prima & tertia pluralis pr/ sona. nam secunda indicatiuū sequit suum in omni cōiugatiōe: ama re ametur amemur ni entur. **In** secunda uero coniugatione secunda quidem persona pductam habet e penultimā. **Tertia** autē a post e. ut docere doceat. quā seruat prima & tertia pluralis: ut doceamur doce mini doceantur. **In** tertia uero coniugatione e correptam habet penul timam secunda persona ut legere. tertia uero a quam seruat prima & tertia pluralis. ut legere legatur legamur legimini legātur: **In** quarta i penultimā habet productam: ut munire: tertia uero persona a post i quam seruat prima & tertia pluralis: ut muniatur muniatur muni/ mini muniātur: sed hæc in regulis uerbalibus latius tractata iuenies futuro fator tu fator ille fam: nor fantor. **Opeatiuo** modo utimā farer: praterito perfecto & plusq̄perfecto fatus esse uel fuissim: futuro uti/ nam fer: **Subiunctiuo** mō. t. p. cū fer: praterito iperfecto cū farer: præ terito pfecto cū fatus sim uel fuerim: praterito plusquāperfecto cum fatus essem uel fuissim: futuro cum fatus ero uel ro: **Infinitiuo** modo t. p. fari: praterito pfecto & plusquāperfecto fatum esse uel fuisse: futu/ ro futum iri: **Participia** ueniūt a uerbo deponenti tria: præsens præte ritū & futurū: præsens fans: unde infans qui loqui nō potest: præteri tum fatus ta tū: uturum faturus ra rum. **Et** ē se endū q̄ in omni uer/ bo qd̄ habet participiū præteriti temporis ex hoc per interpolationē ru facimus futurum: ut amatus amaturus: doctus docturus: dictus dicturus: exceptis paucis: mortuus moriturus: in quo secundum a/ nalogiam præteritum debuit esse moritus: **Nullum** enim participiū n geminat: **Similiter** orior ortus oriturus pro orturus: partus pari/ turus: erutus eruiturus. cassus cariturus: sed hoc quoq; i regulis uer borum planius tractauimus. **Discipulus** cur impersonale non habet hoc uerbum? **Magister** quia nullum in or desinens generat imperfo nale idest nec passiuum nec deponens nec commune: excepto uno misereor quod miseret facit impersonale ex contrario illorum quæ ex actiuis uel neutris nascuntur. **Nam** pleraq; illorum uel magis om nia. exceptis paucis passiuam habent declinationem tertiārum per/

sonarum: ut statur amatur quiescitur itur. **E**xcepta uero sunt contin-
go git placeo placet. euenio euenit: & uaco uacat: & iuuo iuuat: In
quibus tertiae similes sunt actiuae personae uel neutrali impersonaliū
Nam poenitet piget tedit pudet licet libet posittua sunt quibus libeo &
liceo dicatur. sed alterius sunt significationis libeo enim. g. licoo uel
licor: g. significant: antiquissimi tamen & poeniteo & pudeo & pigeo
& misereor dicebant. **N**omen participialia uel uerbale sandus da dū
pleraque enim uerba etiam si participia futura passiuā non habent no-
mina tamen huiusmodi formae pleraque habere inueniunt. **P**raeteri-
ta quoque pleraque participia in tus desinunt: & mutant tus in tor & faci-
unt nomen uerbale: ut amatus amator: doctus doctor: lectus lector
auditus auditor: sic ergo factus factor possumus dicere. **A**ntiqui tamē
etiam passiuē: proferebant factus pro dictus dicentes: factum dictū &
uisum dei. **I**dem enim esse dicit **P**lato factum uoluntatem & uisionē
dei. **D**iscipulus fac compositum ab eo quod est for factis. **M**agister
affor affaris affatur apud **V**irgilium. **A**ffaturque deos & sanctum sy-
dus adorat. **E**t sciendum quod rarissime simplicis prima persona non in-
uenitur in usu for: quomodo & a do dor: Ipsa res factus & factio & fa-
tum: **I**nde putant quidam etiam factus & nefactus dictum: quod iustum ē
dici uel taceri: ex quo factus & nefactus dies & factus & nefactus. **D**iscipu-
lus cur participium huius uerbi praeterito tempore a habet ante tus
Magister quia omnia quae in aui faciunt praeteritū in actiuis: & om-
nia cōmunia & deponentia priā coniugationis in atus a penultima
producta praeteritum participii faciunt: ut amo amaui amatus accu-
so aui accusatus: luctor luctus: osculor osculatus criminor tus. **D**isci-
pulus lacrymas quae pars orationis est: **M**agister. participium: **D**i-
scipulus quid est participium: **M**agister pars orationis partem capi-
ens nominis partemque uerbi: **D**iscipulus participio quot accidunt:
Magister septem. **D**iscipulus quae: **M**agister genus numerus figura
casus tempus significatio forma. **D**i. cuius generis: **M**a. cois triū generis
Oia enim participia praesentis temporis triū generis sunt: & in duas desinunt
cōsonantes n & s. **N**ā & si naturaliter quaedam ad solos pertinet mares: ut
futuro & deuirgino: uel ad feminas: ut futuro nubeo deuirginor possu-
mus tamē in altero sexu transferre: uel figurat uel per illusionē uel per epico-
nū: ut si dicā bona aīa ē quae istā uirginē deuirginauit: uel bonus ani-
mus qui illi marito nupsit. bene igitur dicitur quod omnia uerba & partici-
pia apta sunt ad omne genus dici. **D**i. cuius ca: **M**. nominatiui in hoc loco

potest esse tamen & uocatiuū. **O**mnia enim nomina siue participia nominatiuū & uocatiuū simile habent: exceptis grecis & in ius. desinētibus secūda declinatiōis. cuius ppria si ante us i habuerint: abiecta us uocatiuū faciunt: ut **Virgilius Virgili: Terētius Terenti. Alia** uero in e cōuertētia faciunt uocatiuum: ut **turnus turne: socius socie: myrtus myrte. Virgi. in buco. Et uos o lauri parcam: & te pxiā myrte.** potest tamē etiā inueniri i huiuscemodi saxe euphonia uel metri cā noiatiuū p uocatiuo positū: ut **Luca. Degener o populus uix sæcula lōga deoz: populus p popule posuit: & Virg. Corniger hesperidum fluuius regnator aquarū: fluuius pro fluuie posuit. Di. cuius ē temporis: Ma. præsētis. uulla cīm participia in duas consonātes desinētia tēporis præteriti uel futuri inueniūtur. Sciēdū autē q̄ quō participia præteriti tēporis cōiuncta cū uerbis tēporis præsētis præteritū tēpus significāt: ut lectus sū es ē: sic participia præsētis si cōiugant uerbis præteriti tēporis: loco præteriti tēporis accipiuntur: ut amans feci studēs legi. **Di. cuius significationis: Ma. actiua. nascitur cīm a uerbo lachrymo as at: cuius actiuū uim passiuam: passiuū uim actiuā uidetur habere. Nā patit̄ dolorē qui lachrymat: & facit qui lachrymatur. Multa tamē similia inueniūtur: ut lugeo & lugeor ploro & ploror: formas suorū uerborū uel species habēt participia: ut lecturio lecturiens: feruesco feruescens: curso cursans: cursio cursitans. Di. cuius ē numeri: Ma. singularis figuræ simplicis. Di. cui casui adiūgitur: Ma accusatiuo: ut lachrymās illū. Necessē ē tñm omnia participia his casibus adiungi: quibus & uerba ex quibus nascūtur: ut lachrymo illū lachrymās illū: inuideo tibi inuidēs tibi: misereor tui miserēs tui. Nā si in aliū casū trāseāt pdūt uim participii: & ad noiā trāfferūtur: ut si dicā amās illum participiū est: quia & amo illū dicimus. Sin autē amans illius nomē est quod significat ἀγαπῶ τὸν ἐκείνου. Vnde etiā cōpatio nem accipit amātor amantissimus. Similiter timens illum & timēs illius: fugiens illū & fugiēs illius: ut **Terē in phor. Fugitās litiū. Semper** tamē ex participio. p. t. & tria gerūdīa participialia solēt nasci ablata & addita di do dū: ut amās di do dum. Et participiū futuri passiuū lachrymandus a lachrymor: & tamen etiā nomen οδασπύτῆος. **Di. declina uerbum tā actiuum q̄ passiuum lachrymo as at: lachrymor rīs atur. Di. quorā est declinatiōis lachrymās: Ma. tertia. Omnia participia præsētis tēporis tertia sunt declinatiōis: utpote in duas desinētia cōsonantes. præteriti uero tps participia & futuri cū sint mobilia******

masculinū & neutrū secundæ habēt declinationis: fœmininum uero primæ: ut hic & hæc & hoc lachrymās lachrymatus ta tum: lachrymandus da dum: lachrymaturus tura turum: **Classis.** **Ma.** de hoc superius sufficienter tractauimus. **Di.** q; quæ pars orationis ē? **Ma.** coniunctio. **Di.** quid est coniunctio? **Ma.** ps orationis annectēs ordinanq; sententias. **Di.** quot accidunt coniunctiōi? **Ma.** tria: potestas figura ordo. **Di.** cuius est potestatis? **Ma.** copulatiuæ: ordinis postpositiui. **Est autem encliticum & hæc & alia duæ coniunctiones uene: ne uero solet etiam abiecta e encliticā uim possidere: ut in pynhi tanton.** Enclitica que uene præpositiōibus atq; se positis erigūt extremæ syllabæ fastigium: ut ppterq; illū interue homines. **Di.** cuius figuræ **Ma.** simplicis. **Composita** quæ semp postponit: ut atq; quoq; nanq; **Syllabice** quoq; additur in fine: & uim coniunctiōis amittit & enclitice: ut undiq; deniq;. **Itaq;** quādo atepenultima acuto pferit. **Utraque** pleraq; quarit cum sint una ps orationis: nec quæ diuersa uel p cōiunctiōe accipitur. **Cur** nō tertia ab ultimo acutum habuerit. In quo possumus dicere q; accētus masculinor; & neutror; qui penultimus ē acutus: acuit & fœminina in suā lege cōcidētia. **Nec** miū euphoniæ causa hoc in his euenisse: cū in aliis quoq; quibusdā cōpositor; hoc idē inuenit: ut calefacis tepefacis suaue rubēs: quæ oīa debēt secundū analogiā in atepenultima habere acutū: in penultima tamē habuerūt. **Di.** imittit quæ ps oratiōis ē? **Ma.** uerbū: modi indicatiui: formæ pfectæ: cōiugatiōis tertiæ correptæ: generis actiui: nūeri singularis: figuræ cōpositæ ex itegro & correpto. **Nā** cōpositiō mutauit n in m: quia sequēs uerbū ab m incipit. **Solet** enī p uel m uel b sequēte n in m cōueri in cōpositione: ut cōpono cōmitto immitto imbuo **Di.** cuius temporis? **Ma.** præsentis personæ tertiæ. **Di.** declina? **Ma.** **Indicatiuo** modo. t. p. imitto imittebā imisi imiserā imittā. **Impatiuo** mō. t. p. imitte imittat imittamus imittite imittāt: futuro imittito tu imittito ille imittamus titote tunto. **Optatiuo** modo tpe. p. & præterito imperfecto utinam imitterē sissēm tam. **Subiunctiuo** modo tēpore. p. cū imittam terē serim sissē sero. **Infinitiuo** modo imittere imississe. futuro imissum ire uel immisurum esse. **Impsonalia** imittatur batur imissum est uel fuit imissum erat uel fuerat tet. **Impatiuo** imittat imittitor. **Optatiuo** utinā imitteret imissum esset uel fuisset imittat. **Subiunctiuo** mō imittat imitteret imissum sit uel fuerit imissum set uel issit imissum erit uel erit. **Infinita** imitti imissū

esse uel fuisse imissū iri. **Gerūdia** imittendi do dū imissū imissū. **Parti**
cipia actiui imittēs & imissurus, passiuū imittor bar imissus sū uel fū
imissus eram uel ram imittar. **Imperatiuo** imittere tatur: imittamur
imini tantur. imittitor tu tor ille amur: imittimīnor imittuntor. **Op**
tatiuo modo utinam imitterer: imissus essem uel fuissem imittar. sub
iunctiuo modo cum imittar imitterem imissus sim uel fuerim: imis/
sus esse uel sē: imissus ero uel fuerō. **Infinita** passiuā immitti imissū
esse uel fuisse: futuro imissum iri: participia passiuā immissus immitt
endus. **Nomen** uerbale imissor. **Immissio** ipsa res. **Di.** cur missi facit
præteritum? **Ma.** in to desinentia uerba e quidē antecedente tria sūt:
quorum unū in xi facit præteritum pfectum: ut plecto plexi. duo au
tem in xui: necō nexui: pecto pexui. **Sic** **Asp** de uerbo: **Charisius** ue
ro pexi ptulit. e breui ante breui antecedente: in eadē to syllaba ter/
minātia duo inueniuntur: quorū alterq; in ui syllabā: alterq; in ui disūctas
faciūt præteritū. peto petui: meto messui. **Cato** in secūdo originū or
deū demessuit. **Cassius** emina in .v. annaliū. ubi ordeū demessuerūt.
P antecedente unū inuenit incepto inceptui. **R** antecedēte duo uerbo
uertit: & sterto sterti. **T** antecedente unū inuenit: imitto immisi. **Sed**
antecedente s unum sisto steti: quod etiā a sto steti fit. **Cū** igit in si fa
ciunt præteritum pfectū in sum uel in su faciunt: ut læsi lusi risi arsi
læsum læsu arsum arsu risū su: unde & læsus lusus risus arsus. **Di.** fac
composita a uerbo mitto? **Ma.** amitto demitto submitto committo
admitto pmitto præmitto emitto omitto remitto. **Immissarius** re/
missarius. nascitur & missus: sagitta ab emittendo. hic & hæc missi/
lis & hoc missile. **Possumus** etiā hic & hæc missibilis & hoc missibile
dicere: quomodo penetrālis & penetrabilis. **Di.** habenas quæ pars ē?
Ma. nomē. **Di.** quale? **Ma.** appellatiuum. **Di.** cuius spēs? **Ma.** deriua
tiua. **Di.** unde deriuatur? **Ma.** a uerbo habeo. inde & iā aspirationem
habet: p b mutā scribitur. **Nam** auena quæ Ἀόνακα αὐλόν significat
& sine aspiratiōe ē & p u scribit: est igit habena cū aspiratiōe nomen
uerbale. **Di.** cuius generis? **Ma.** sceminini. **Di.** cuius nūteri? **Ma.** plu/
ralis: figuræ simplicis casus accusatiui declinationis primæ. **Di.** cur:
quia omnia in a desinētia declinatiōis primæ sunt: exceptis neutris
quæ græca sūt: & apud græcos i tos faciūt genitiuū: apd nos aut os i
is uertētia tertiæ sunt declinatiōis: ut toreuma toreūatis: schema tis
Litterarum uero nomina tā in a q̄ in alias quascunq; litteras desinē/
tia & apd nos & apud græcos ideclinabilia sūt ut alpha uitta gāma.

Nō eim recte donatus digāma posuit. Ab habeo sit habito habitudo
habitaculū habilis. Cōpolita imbeo cohibeo phibeo exhibeo .

TV quoq; littoribus nostris ancīa nutrix. **Di.** quot cāsuras
habet? **Ma.** duas: semiquinariā & semiseptenariā. **Tu** quoq;
littoribus nostris. **Di.** quot figurarū ē? **Ma.** x. habet eim tres
dactylos & duos spōdcos. **Di.** tracta singulos pedes? **Ma.** tu quoq;
littori:busnos:trifā:neia:nutrix. **Di.** quot habet ptes orationis? **Ma.**
sex: noīa tria: littoribus ancīa nutrix: pnoīa duo tu nostris: cōiūctio
nē quoq;. **Di.** tracta p singulas ptes? **Ma.** **Tu** quoq;. **Di.** tu quā ps ē
Ma. pnomē. **Di.** quid ē pnomē. **Ma.** ps oratiōis quā p pprio noīe
uniuscuiusq; accipit: psonalq; finitas recipit. **Itē** aliter: **Pronomen** ē
ps oratiōis quā p nomie posita tantūdem pene significat: psonāq; i
terdū recipit. **Ad**to autē dico pene: quia substantiā tamē significat: nō
tamē etiā qualitātē quō nomē. bene igit uidef fecisse qui carētia pso/
nis finitis sepant a pnomibus. **Pronomē** pprie quod pprio nomie
ponit. **Itaq;** quia ppria noīa plus aliis oibus noibus finita sunt: ceter/
tam eim aliquā rē significāt. **Pronomen** quoq; quod loco ppri noīs
accipit: debet finitas psonas habere. **Sūt** igit pnoīa de quibus nulla
dubitatio ē qndecim: octo primitiua: & septē deriuatiua. **Primitiua**
quidem personā primā ego & obliqui casus eiusdem pnominis: se/
cundā tu: tertiā uero sex: sui ille iste is hic ipse. **Deriuatiua** primā p
lonā meus noster nostras: secundā tuus uester uestras: tertiā suus.
hac tam apud uos q̄ apud grācos: pnomina ab omnibus accipiunt
Cetera quoq; quā sunt inhñita uel interrogatiua uel relatiua substā
tiā: uel qualitatis uel quātitatis uel numeri magis noīa dicenda sunt
q̄ pnomina substantiā infinitum uel interrogatiuū: ut quis relatiuū
ut qui. **Infinitū** uel interrogatiuū uel relatiuū qualitatis: ut qualis si/
gnificat enī ὁ ποῖος & penultimo acuto quod ē interrogatiuū. & πο/
σος ultimo acuto. **Infinitū**: & ποσός relatiuū eius reddituū talis quā
titatis. **Interrogatiuū** uel infinitū uel relatiuū quātus: significat enim
ὁ ποσός penultimo acuto qd est interrogatiuū: ultimo acuto ὁ ποσός
quod est rela iuū. **Reddituū** eius tantus. **Numeri** interrogatiuū & i
finitū & relatiuū quod: significat enim ποσός penultimo acuto qd est
infinitū: & ὁ ποσός quod relatiuū eius reddituū tot. **Deriuatiuū** eius
quod est: quis cuius cuium: & cuias: & ab eo quod est quot quo
tus & quotennis & quotenus. **Quibusdam** ab eo quod est tot uide/
tur esse totus: sed alia uidetur esse significatio. **Hac** tamen nomina

prædicta pleriq; latinæ artis scriptor; pnomina esse infinita dixerunt.
Nec mi; cū didymus quoq; & multi alii uetustissimi græcor; inter ar/
ticulos hæc numerauerunt. **R**omani uero cū articulos non habeant inter
pronomina hæc posuerunt. tanta aut uidet esse cognatio articulo; &
pnominum q; stoici in una parte oratiōis utriq; esse putant articulos
finitos pnomia dicētes: quæ uero grāmatici græcor; cor; iter articulos
ponūt illi infinitos dicebāt esse articulos: **N**ec nō etiā supradictas dicti/
ones quas **A**pollonius herodianusq; & dionysius iter nomina rationa
biliter posuerūt: **H**æc autē latius in libro qui ē de pronomine tractauī
mus. **S**ed ut breuiter dicā loco pprior; nominū nō possunt accipi ea
quæ generalia sūt etiā appellatiuor;: quod suū est pnominū. **N**ā dicē
tes quis: interrogamus de omni substātia uel qualis de omni qualitate
uel quātus de omni quātitate: uel quot de omni numero. **P**ronomē:
quoq; definita alicuius personæ uult esse: & rem certā significare. **D**i.
quor; accidūt pnomini: **M**a. sex: spēs ge: nu: si: p: & ca. **D**i. cuius spēs
Ma. primitiua. **D**i. fac ab eo deriuatiuū: **M**a. tuus a um: & aduerbiū
tuatim & per κατὰστυ τὸν ἑπεκτάσιν. **T**uapte te correpta: ut o tite
tute tati tibi tante tyranne tulisti. **D**i. cuius generis: **M**a. communis
trium generū: quomodo enī apud græcos ὅσοι ἢ οὐ τόσων. triū sunt
coia generū: sicut apud nos ego & tu mei tui sui. **N**umeri singularis:
figura simplicis: psonæ secundæ: casus noiatiui & uocatiui: hic autē
magis nominatiuus est: cum per apostrophē dicitur quæ exigīt no
minariuum & cum quoq; modo coniūctum quod ad alios nomina
tios relatū est: ut misenus & palinurus. tu quoq;. **D**i. quoq; quæ ps
est: **M**a. coniūctio: & accipit pro &. potest tamen etiā loco aduerbiū
inuenire hāc dictionem positam. ut **M**ulta quoq; & bello passus dū
cōderet urbem. **H**ic eim pro similiter necesse est id accipi cū sequitur
&. **D**i. quid ē coniūctio: **M**a. ps oratiōis annectēs ordināq; sententi
am. **D**i. quot accidūt coniūctiōi: **M**a. tria: potestas ordo & figura.
Di. cuius potestatis: **M**a. copulatiua. **D**i. cuius ordinis: **M**a. postpo
sitiui: uetustissimi tamen solebant etiā præponere eam figuræ com/
positæ ex corrupto & integro: quo enim modo corripitur: quod si p
duceretur esset integrā ps. **D**i. quæ accētum habet: **M**a. penultimum
acutum: omnes fere coniūctiōes postpositiua: generalem seruāt ac
cētuum regulā. **D**i. littoribus quæ ps oratiōis ē: **M**a. nomē. **D**i. qua
le: **M**a. appellatiuū: generis neutri: numeri pluralis figuræ simplicis
casus datiui: declinatiōis tertiæ correpta. **D**i. cur: **M**a. quia omnia in

us desinentia neutra declinationis tertiae sunt: & in tis faciunt genitium.
Excipit pus indeclinabile & uirus: quod **Lucretius** secundae posuit de
clinationis. diri primordia uiri: pelagus uero graecum est: hoc pelagus
pelagi: & uulgius uulgi tam masculinum quam neutrum. **Di.** quot differentias
habet penultima genitui in ris terminantium? **Ma.** supradicti casus
neutrorum nominum in uerbis adiacet quae correpta penultimam habuerit
seruatur ante ris genitui: ut mūero munus muneris: uulnero uulnus
uulneris: sydero lydu syderis. ex quo componitur cōsydero & desydero
latero latus lateris: opor opus opis. **Si** uero monosyllaba sint & pdu
cunt u in nominatio & seruatur u ante ris genitui quoque producunt: ut ius
iuris: thus thuris: plus pluris. **Si** uero sunt compatiua masculinorum
eorundem & foemininorum lequuntur genitium. i. o penultimam seruatur ante ris
ut minor minus minoris: maior maius maioris. **Alia** uero o correpta
habent ante ris: ut corpus corporis: pectus pectoris: littus littoris: pi
gnus pignoris: foenus foenoris: quis uerba eorum magis e penultimam
habent pignero. foenero. **Di.** fac deriuatiuum ab eo? **Ma.** littoreus & lit
toralis: quidam autem littus τοῦ λιτάνευω uolunt esse: quia pficiscetes &
reuertetes solent ibi uota concipere & dona litrare. **Di.** quales? **Ma.** deri
uatiuum uel possessiuum. **Di.** nostris quae ps est? **Ma.** pronomen deriuati
uum. **Di.** ex quo casu solent deriuari. **Ma.** ex genitio: ut nos nostrum
uel nostri noster. **Idem** sine dubio ex singulari numero ostendit. Ego
mei meus: tu tui tuus: sui suus: unde & penultima corripuntur. **Di**
cuius generis? **Ma.** neutri. **Sed** sciendum quod omnis datiuus & ablati
uus pluralis tam in omnibus mobilibus quam in pronominibus & partici
piis communis est trium generum. **Di.** cuius numeri? **Ma.** pluralis: figu
rae simplicis: casus datui. **Omnis** autem datiuus & ablatiuus pluralis
similis est: ut dictum est. **Di.** unde possumus scire differentias? **Ma.** a
iunctura & ordinatioe: id est ἀπό τῆς συνάψεως καὶ τάξεως quod facile
potest sciri ex singularium iunctura: quae non habet similes datiuum
& ablatiuum: ut omnibus primae declinationis nominibus. & tertiae
in e terminantibus ablatiuum: & quarta & quinta: in his enim ma
nifeste ostendit casus differentiam. **Cum** uerbum igitur dedisti sine
dubio datiuum exigit si quod supradictarum declinationum nomi
num ordines necesse est datiuum etiam adiungere: ut dedisti poetae
uel homini uel senatui uel rei. **Non** licet enim nisi datiuum huic uer
bo adiungere. **Et** nota quod quattuor habent etiam declinationum dif
ferentias pronomina. **Sunt** enim quaedam quae tam genitium

q̄ datiuum in i terminant quæ sunt tria: & coia tr̄ium generū: ut ego
 mei mihi: tu tui tibi: sui sibi. **S**unt quæ genitiuum in ius: datiuum
 uero in i p̄ferunt: quæ sunt coia triū gen̄er̄: ut ille illius illi ipse ipsius
 ipsi iste istius isti: hic huius huic is eius ei: **S**ūt alia quæ sequuntur se/
 cuudā declinationē mobiliū nominū: qualia sunt possessiua meus a
 um: tuus a um: suus noster & uester. **S**unt & alia tertiæ declinationis
 nominū declinationē seruantia: nostras uestras nostratis & uestratis
Di. aenea quæ pars orationis est. **Ma.** nomen. **Di.** quale. **Ma.** appel
 latiuū: quāuis enim possessoris nomen p̄prium significat: tamen ois
 possessio eius cōmune hoc nomen pōt habere: ut aenea mater. aenea
 nutrix: aenea mens: aenea fames: aenea facies: aenea manus: aeneus
 ager: aeneus filius: aeneus ensis: aeneū lumē: aeneum munus: aeneū
 regnum. **Di.** cuius generis. **Ma.** fœminini: numeri singularis figuræ
 simplicis declinationis primæ. **Di.** ex quo uomine deriuatur. **Ma.** ab
 aenea: de quo superius latius diximus. **Di.** nutrix quæ ps orationis ē
Ma: nomeū. **Di.** quale. **Ma.** appellatiuū. **Di.** cuius speciei. **Ma.** appel
 latiuorū uerbalis. **Di.** ex quo uerbo masculinum eius nascitur. **Ma.** a
 nutrio: solent autē in tor uerbalia in trix facere fœminina: mutata tor
 in trix: ut lector lectrix. **I**n supradicto uero euphonia causa uel alter
 nitatis: id est π̄ραλληλότης τος trisyllaba subtracta est cōtra regulā
Cum enim nutritor sit masculinum debuit fœmininum nutrix esse:
 sed absurditas soni minuit syllabā. **Di.** a quo uerbo deriuatur? **Ma.** a
 nutrio tris trit. **Di.** declina uerbū: **Ma.** nutrio uerbū actiuū. **I**ndicati/
 uo mō dictū. t. p. nūeri singularis figuræ simplicis cōiugatiōis quar/
 tæ p̄sonæ primæ qd̄ declinat sic. **N**utrio tris trit: mus tis unt. **E**odem
 mō tpe praterito imperf̄cto nutriebā bas bat: bamus batis bant. **E**odē
 mō tpe praterito p̄fecto nutriui sti uit: & pluraliter nutriuimus stis
 runt uel re. **E**odem modo tēpore praterito plusq̄perfecto nutriaeram
 nutriueras nutriuerat: ramus ratis rant. **E**odem modo tpe futuro nu/
 triam es et. **I**mpatiuo mō. t. p. ad secundam & tertiā p̄sonā nutri nu/
 triat nutriamus te ant. **E**odem modo. t. futuro nutrito tu to ille. nu/
 triamus tore triūto. **O**ptatiuo modo tpe præsenti & praterito imper/
 fecto utinam nutrirē res ret: nutrirēmus nutrirētis rent. **E**odē modo
 tpe praterito p̄fecto & plusq̄perfecto utinā nutriuissē ses set: nu/
 triuissēmus setis sent. **E**odem modo tpe futuro nutriam as at: utinā
 nutriamus tis ant. **S**ubiunctiuo modo tpe præsenti cū nutriā as at:
 amus tis at. **E**odē mō. t. praterito imperf̄cto cū nutrirē es et: mus tis et.

Eodem modo. t. praeterito perfecto cū nutriuerim is it: nutriuerimus
 tis rint. **E**odem modo. t. praeterito plusq̄perfecto cum nutriuissem es
 set: emus etis ent. **E**odē modo. t. futuro cum nutriueris ris rit: rimus
 tis rint. **I**nfinitiuo modo. n. & personis. t. praesenti & praeterito imp/
 fecto nutrire: praeterito pfecto & plusq̄perfecto nutriuisse: futuro nutri
 tum ire uel nutriturum esse. **V**erbo impersonali nutritur batur nutritū
 est uel fuit: nutritum erat uel fuerat: futuro nutriet. **I**mpatiuo modo
 nutriatur nutritor. **O**pratiuo utinam nutriret nutritum esset uel set:
 nutriat. **S**ubiunctiuo modo cum nutriat nutritet nutritum sit uel fu
 erit: nutritum esset uel set nutritum erit uel fuerit. **G**erundia uel p̄ci
 pialia nomina nutriendi do dum: nutritum nutritu. **D**uo p̄cipia ue
 niunt a uerbo actiuo praesens nutriens: futurum nutriturus ra rum.
Eius passiuum **I**ndicatio modo nutritor bar tus sum uel fui: tus erā
 uel fueram: nutriar. **I**mpatiuo nutrire atur: amur ni ātur. **F**uturo nu/
 tritor tu tor ille: nutriamur nor. untor. **O**pratiuo utinā nutrirer: tus
 essem uel fuisset: nutriar. **S**ubiunctiuo cum nutriar rer: ritus sim uel
 fuerim: tus essem uel fuisset: tus ero uel fuero. **I**nfinitiuo modo nu/
 triri: tum esse uel fuisse. futuro nutritum iri. **D**uo p̄cipia ueniunt a
 uerbo passiuo: praeteritum nutritus ta tum: futurum nutriendus da
 dum. **N**omen uerbale nutritor & nutrix: ipsa res nutritio. **D**i. fac ab
 eo deriuatiuū. **M**a. nutricula quae est diminutiū: ut **I**uuenals. **G**al
 lia uel potius nutricula caudicorum. **V**t belli signum laurenti tur
 nus ab arce. **D**i. scande uersum. **M**a. ut cl: lisi: gnūlau: renti turnus
 ab arce. **D**i. quot caesuras habet. **M**a. semiquinariam. **D**i. quomodo.
Ma. ut belli signum. **D**i. quot figurarum est hic uersus. **M**a. quinque
Di. quare. **M**a. quia constat ex quattuor spondeis & uno dactylo &
 uno trocheo. **D**i. tracta p̄ singulos pedes. **M**a. ut bel: lisi: gnūlau: rēti
 turnus ab arce. **D**i. quot ptes oratiōis habet. **M**a. septē. **D**i. quot ncia
Ma: qnq: belli signū laureti turnus arce. **D**i. quid aliud. **M**a. aduer/
 biū ut: & praepositionē ab. **D**i. ut quae ps oratiōis ē. **M**a: hic aduerbiū
 tēpale: alias aut̄ similitudinis pōt esse: & adiecta i tamē eandē signifi
 cationē habet uti: cui addit̄ nā: & fit aduerbiū optatis utinā. **S**imili/
 ter compositum cum uelut: & ueluti aduerbium similitudinis ē: q̄do
 ὅτι uel ἵνα gr̄cum significat: pro coniunctione causali accipitur.
Est etiam quando optatiū est: ut **T**erentius in phormione. **V**t illum
 dii omnes deaq; pdant. **D**i. belli quae pars orationis est. **M**a. nomen
Di. quale. **M**a. appellatiuum. **D**i. cuius speciei. **M**a. deriuatiua ab

eo quod est bonum bellum diminutiuum est per antiphrasim. igitur hoc est per contradictionem. pro malo bellum dicitur id quod malo hominum est iuentum: a bono ergo masculinum bellus & bona bella. & a neutro bonum bellum facit. Oia enim in us desinentia masculina geminant in diminutiuis. ut genus gemellus: gemina gemella: geminum gemellum: Et sciendum quod etiam iueniunt ipsorum diminutiuorum copatiua & superlatiua. quod copatiuorum diminutiua quae apud graecos non inuenis. **Tertius** in adel. Atque unumquodque quod erit bellissimum carpam. Ex bello quod bonum significat bellaria dicuntur τρωχιαστα Di. ab eo quod est bellum quod pugnam significat deriuatiuum aliud: **Ma.** bellicus caum: bellicosus bellignus: quod proprium est a bello deriuatum. **Bello** bellas uerbum: ex quo bellax quod est rrium generis: **Bellatus** enim pricipium bellator & bellatrix facit: ab eo etiam est bellona dea bellorum. **Duellum** dicebant antiqui pro bellum ex quo pduellium ab eo componitur: bellipotens & belliger & ibellis & rebellis & rebello uerbum: & debello quoque compositum est uerbum inde etiam debellatum est: belli enim portae quae duae sint partes: pro uno tamen nomine proprio accipiuntur quod significat fores iani templi. **Di.** signum quae pro orationis est. **Ma.** nome. **Di.** quale. **Na.** appellatiuum. **Di.** cuius speciei. **Ma** primitiua. **Di.** fac deriuatiuum ab eo uel diminutiuum. **Ma.** singulum signo signas uerbum: & huius compositum insignio in signis: unde insignitus: praeterea significo as: & signifer. & ide signarius & designo consigno resigno id est aufero. unde **Virgilius** in quarto. **Et** lumina morte resignat id est auferit. **Est** autem uniuocum id est ononymum significat enim σύνθημα ἐπιπολέδου: ut in eodem libro. **Et** bello tessera signum: κείδημα εἶον: ut **Lucanus.** **Signa** canunt. **Di.** laurenti quae pars est: **Ma.** nomen appellatiuum: speciei deriuatorum possessiua: est tamen etiam patriae sicut ablatiuus ab eo quod est hic & haec & hoc laurens laurentis. **Potest** tamen & proprium ipsius ciuitatis esse si sic genitiuus accipitur hoc laurentium huius laurenti: ut fit ab arce laurenti. sed si est ab eo quod est hic & haec & hoc laurens & ab hoc & ab hac & ab hoc laurenti pro laurentina: unde **Lucanus.** **Laurentiosque** penates. **Laurentum** nominatum est a lauro inuenta in arce: teste ipso poeta. compositum ab eo quod est laurus laurigeri: unde laurigeros currus a lauro etiam laureatus ata atum. **Cicero:** Fasces laureatos: hoc est uictoriae lauros habentes: & ex eo proprium laurentius comprehensuum quod graeci τρωχιατικόν uocant laurentum: ueluti myrtetum rosetum. **Di.** possessiuum: **Ma.** laureus. **Di.**

kk

quomodo myrreus corneus cornea um. **Ma.** laurus quartæ & secun-
dæ. **Di.** laurus quoræ declinationis est. **Ma.** inuenitur & secundæ &
quartæ. Omnia enim arborum noia in us desinētia fœminina sunt
& secūdæ declinationis: exceptis quinque: quæ tam secūdæ q̄ quartæ i-
ueniuntur. quercus laurus pinus hieus cornus. **Laurea** etiã pro lauro
accipitur. **Di.** turnus quæ ps est. **Ma.** nomen. **Di.** quale? **Ma.** ppriū
Di. cuius speciei. **Ma.** uniuoce potest enim & appellatiuū intelligi p̄
eis p̄alustris & fluuius. **Di.** fac ab eo possessiuū. **Ma.** turnius a um: si-
cut a fatuus faturnius a um. **Patronymicū** potest p̄ analogiã dici
turnides: sed raro in latinis noibus solent eiusmodi formæ: patronymi-
ca fieri: quæ poeta scipia des figurauit a scipione sed & ipsum ἄπό το
ῦ σκίπριωνος quod græcū est & uidet esse. **Di.** ab quæ ps orationis est
Ma. præpositio. **Di.** cui casus seruit. **Ma.** ablatiuo. **Di.** quid interest in-
ter ab & a & abs. **Ma.** q̄ cōsonante sequēte a plerūq; scribendum est.
uocali uero omnino ab iuenitur. ab ēt cōsonantibus sequentibus: sed
quæ nō aspere possunt b sonant: a uero uocali sequēte nisi loco sit conso-
nantis i uel u nūq̄ inuenitur. ut a loue a **Venere:** **Abs** autem q uel t
uel c sequentibus paucis antepōnit tam in appositione quã in cōposi-
tione. **In** appositione. ut abs te p̄ a te: **In** compositione. ut abstuli ab/
scendo abtq; ullo malo pro sine ullo malo. **Di.** arce quæ ps orationis
est. **Ma.** nomē. **Di.** quale. **Ma.** appellatiuū speciei deriuatiuæ: ab arceo
uerbo. **Arx** quæ facile munimento suo arceat hostes. **Inde** etiam sum-
mitates montium ex quibus facile possunt depelli hostes arces dicun-
tur: & arcus q̄ longe arceant similiter hostes. **Di.** declina uerbum ar-
ceo. **Ma.** arceo coniugationis secundæ generis uel significatiōis acti-
uæ arceo uerbum actiuum. **Indicatio** modo dictum: tēpore præseti
arceo bā cui erā: futuro arcebo. **Imperatiuo** arce at te ant uel cent. **Op-**
ratiuo modo. t. p. & præterito ip̄fecto utinam arcerem arcuissem.
futuro utinam arceam. **Subiunctiuo** modo. t. p. cum arceam. præteri-
to ip̄fecto arcerem arceuerim arcuissem. futuro cū arcuero. **Infiniti-**
uo modo arcere arcuisse: arcitum ire uel arcitusq; esse. **Gerundia** uel p̄-
ticipialia nomina arcendi arcendo dum: arcitū arcitu. **Participia** ue-
niunt a uerbo actiuo duo p. t. arcens. futuri arciturus. **Passiuum** ar-
ceor ris uel cere arceatur arcebatat: arcitus sum uel fui secundū analo-
giam quāuis in usu deficit compositum tamē eius coerceor coerce-
bar coercitus sum in frequenti est usu. **Præteritum** plusquāperfectum
arcitus eram uel fueram. futuro arcebor **Imperatiuo** modo t. p. arce

re arceat amini ant futuro arceator tu tor ille arceminor entor. **O**prati
uo mō t.p. utinam arcerer: arcitus essem uel fuisset: futuro arcear.
Subiunctiuo mō cum arcear arcerer arcitus sim uel fueri: arcitus esse
uel fuisset arcitus ero uel fuero **I**nfinitiuo arceri arcitum esse uel fuisset: arcitum iri. **G**erundia uel participalia nomina cōmunia sunt tam
actiuo quā passiuo arcendi do dum. **D**uo p̄cipia ueniūt a uerbo pas
siuo prateriti arcitus futuri arcendus.

Tq; ea diuersa penitus dum parte gerunt. **D**i. scande uersū
Ma. Atq; diuer: sapē: tuldū. p̄tege: runt. **D**i. quot caelu/
ras habet: **M**a. duas. semiquinariā & semiseptenariam. **D**i.
quot figurarum est. **M**a. decem. **D**i. quare: **M**a. quia constat ex tri/
bus dactylis & duobus spōdeis. **D**i. tracta singulos pedes. **M**a. atq;
diuer: sapē: tuldū. p̄tege: runt. **D**i. quot p̄tes oratiōis habet hic uer
sus: **M**a. septem. **D**i. quot noīa: **M**a. duo. diuersa & parte. **D**i. quot
uerba: **M**a. unum geruntur. **D**i. quot pronomina: **M**a. unum ea. **D**i.
quot aduerbia: **M**a. duo penitus & dum. **D**i. quot cōiunctiones. **M**a
gister unam atq;. **D**iscipulus atq; quā pars est: **M**a. coniuñctio. **D**i.
cuius potestatis: **M**a. copulatiua. ordinis cois idest tam prap̄positiui
quā postpositiui inuenitur. sed raro postponitur quō etiam & & quia
Discipulus quid interest inter q; & ac & atq;: **M**a. q; q; semper post/
positiua & enclitica: & significat non mō &: sed etiam **T**ē graccā quan
do repletiua est. ac autem semper postpositiua est: & accipitur etiam
pro aduerbio similitudinis quomodo atq;: ut haud secus ac iussi fa/
ciunt: & atq; tam prap̄positiua q̄ postpositiua copulationem solam
significat. **D**i. cuius figura atq;: **M**a. composita ex duobus integris
at & q;. **D**i. quem habet accentum. **M**a. prap̄positiua omnis coniuñ/
ctio & prap̄positio grauatur: postpositiua uero generalem accentū ser
uat dictionum. **D**i. ea quā pars orationis est: **M**a. pronomē. **D**i. qua
le: **M**a. subiunctiuū uel relatiuum. **D**i. primitiuum est an deriuatiuū
Ma. primitiuum. **D**i. quot pronomina indubitabilia. **M**a. primitiua
quidem octo: primae personae unum ego: secundae unum tu: tertiae
sex ille ipse iste hic is sui: **D**i. & quare prima persona & secunda sin/
gulas habent uoces: tertia uero tot & tam diuersas: **M**a. quia prima
persona & secunda semper sunt praesentes & iuxta se loquunt: tertia
uero modo longe modo praesens mō absens modo demonstratiua
modo relatiua modo discretiua. **D**i. quid interest inter hic & iste & is
Ma. quia hic prap̄positiuum est & demonstratiuum & in declinatiōe

nominum a grammaticis pro articulo accipitur: iste uero demonstra-
tiuū est: is subiunctiuū uel relatiuū ille potest & in hoc loco aliquo
longe posito esse demonstratiuum & relatiuū tamen idem esse & cō-
significātia aliqua proferri: ut sic **I**upiter ille monebat ipse autem re-
latiuū & discretiuum est. ut ipse modo **A**neas nostri si tanta cupido
est. discretiuum est ut ego ipse tu ipse ille ipse: ut quæq; ipse miserri-
ma uidi. **I**deo autem discretiuum esse dicitur quia discernit personas
cui adiungitur: ostendens per se facere & non per alium: hoc est ipse p
me & non per alium. **D**i. dic deriuatiua pronomina quot? **M**a. septē
meus tuus suus noster uester nostras & uestras. **D**i. quot sunt decli-
nationes pronominum. **M**a. quattuor illorum una quæ in i faciūt ge-
nitiuum & datiuū. ut mei mihi: tui tibi: sui sibi: habēt genitiuū illius
huius. **T**ertia quæ secundum mobilia declinantur nomina ut meus
tuus suus. **Q**uarta quæ tertiam nominum declinationem seruant ut
nostras & uestras. **D**i. quæ sunt dubia? **M**a. quæ stoici quidam anti-
quissimi inter articulos cum præpositionibus ponebāt. **R**omani in-
finita nomina uel interrogatiua uel relatiua uel redditiua inter prono-
mina ponebant. **D**ionysius uero & **A**pollonius & **H**erodianus ratio-
nabiliter inter nomina posuerunt: **S**unt autem substantiæ: uel quali-
tatis uel quantitatis uel numeri infinita substantiæ. ut quis quod tā
interrogatiuum est q̄ infinitum cuius relatiuum est qui: quod per se
quidem acuit: i relatione uero grauatur. **I**nuenit̄ tamē etiā pro quis:
atq; tunc circūflectitur. **O**bliqui autē eorū casus quando relationē si-
gnificāt grauāt̄ q̄l̄tatis q̄lis quod penultimā circūflectit quando in-
terrogatiuū est. quando uero infinitū est uel relatiuū acuit ultimam:
quæ tamē in lectiōe sopitur eius relatiui redditiuū talis. **D**i. dic quan-
titatis? **M**a. quantus qd̄ similiter tria significat̄ iterrogationē relatio-
nē infinitionē: quādo uel infinitū est uel interrogatiuū acuit: quādo ue-
ro relatiuū in locutiōe grauāt̄ eius redditiuū tātus. **N**umeri quot: qd̄
significat̄ iterrogationē relationē infinitionē. sed quādo iterrogatiuū
est acuitur uel infinitum. quando autem relatiuū in lectiōe grauāt̄
eius redditiuū tot. **D**i. dic deriuatiuum ab eo qd̄ est quis? **M**a cuius
cuius cuium: quæ sunt possessiua infinita quæ græci non habent. præ-
terea hic & hæc cuiatis & hoc cuiate huius cuiatis: quæ sunt gentilia
& infinita. **E**t est sciendū q̄ hæc declinationē pronominū habēt quis
uel qui cuius & eam tamē inæqualem cum accusatiuum quem facit
& ablatiuum a quo uel a qui & datiuum pluralem quis uel quibus.

Di. quæ sunt alia pronomina quæ declinationem pronominum habent: **Ma.** in us quidem desinentia sex: ut unus nullus ullus solus totus alius: **In** er uero duo uter & alter. & ex his composita excipiunt neuter neutri. **Di.** dic nominatiuum ab eo quod est id: **Ma.** masculinū eius is: fœmininum ea. **Di.** quid habet notandū hoc pronome: **Ma.** quod nominatiuū pluralem masculinum tam in ei facit quā in ii: & datiuū & ablatiuū in eis & in is: & quāuis ii duplicet tamen pro una accipitur syllaba in metris quō dii & diis pro dei & deis. **Di.** fac ab eo quod ē is compositum: **Ma.** idem eiusdem. **Di.** quid interest iter masculinū & neutrum: **Ma.** quia masculinum pducitur: neutrum uero corripit. **Di.** diuersa quæ pars est: **Ma.** nomen appellatiuum speciei. deriuatiua a uerbo uertor uersus participiū unde est factum nomen compositū. **Di.** uersus a um generis fœminini numeri singularis quādo fœmininum est quōdo uero neutri pluralis. **Et** nota quod omnia mobilia in a faciētia fœminina nomina & pronomina & participia similem habent fœmininum singularē & neutrum pluralem ut primus prima primū: & pluraliter prima: pulcher chra pluraliter chra: armigera: pluraliter gera: facta: & pluraliter ra. **Ille** a ud & pluraliter a: iste a ud: **Is** ea id: & hic hæc & hoc & singulariter ē fœmininū & pluraliter neutrum: necnō esse quis quæ quod: tam in singulari fœmininū quā in plurali neutrum: participia quoque amaturus a um: pluraliter amatura: amatus a um pluraliter amata. **Di.** cuius numeri. **Ma.** singularis: quia fœmininū ē in hoc uersu. figura composita ex duobus integris. i. di præpositione quæ seararim nō inuenit p se & uersa. sunt autē inseparabiles præpositiones quæ per se separe nunquā possunt iueniri: hæc di dis re se an & cō: quas tamē præpositiones ideo dicimus quod interpretatio quoque earum apud grecos præpositiones eas esse ostēdit. & præpositiuū locū semp sibi in compositioe defendunt: diuersus tamen apud latinos frequēter non solū pro uariis: sed etiā pro separe accipit & discretus: ex quo deriuatiuū etiam diuersitas. **Di.** penitus quæ pars est: **Ma.** aduerbiū. **Di.** cuius significationis. **M.** hic localis: alias qualitatis: significat enim prorsus uel itima parte ut causas penitus tētare latētis. & hic tamen similem habet significationem pētus. i. penitissima parte: hoc est in intima Italia. **At** qui enī & pētior & penitissimus solebāt ab eo dicere uel ut uerior ultimus. **Di.** cuius speciei: **Ma.** primitiua. ex eo enim fit nomen penitior & penitissimus: nascitur & aduerbiū comparatiuum penitus superlatiuum penitissime. **Di.** cuius figure: **Ma.** sim/

plicis. **Di.** dum quæ pars est? **Ma.** aduerbium temporale quoq; hic: è
etiam coniunctio causalis quando pro ὅτιωσ græca coniunctione
accipitur: **Vt** multa quoq; & bello passus dum conderet urbē. **Et** sci/
endum q; dum aduerbium indicatiuo cōiungit. coniunctio uerbo sub
iunctiuo: est tamen quando pro cōiunctione repletiva ut sofia **Adel**/
dū paucis te uolo. **Et** nedū illi corruptis moribus uictoriae tempera/
rent. **Ex** eo deriuatur dudū. postne quoq; uel non posita aduerbiū est
temporale. ut nedū nōdū. **Di.** parte quæ pars est? **Ma.** nomen. **Di.**
quale? **Ma.** appellatiuū. **Di.** cuius speciei. **Ma.** primitiua & generis
fœminini. numeri singularis. figuræ simplicis casus ablatiui **Di.** cur
partis facit? **Ma.** quia omnia in rs uel ls uel ns desinentia interposita
ti faciūt genitiuū: ut pars partis puls pultis: mons montis: exceptis a
corde compositis. quæ d habent pro t ut uecors uecordis: discors dis/
cordis: seruant enim primitiui consonantem genitiui: & differentia
causa frons frondis. & lens lendis: præterea glans glandis: libripens
libripendis quod a uerbo pendo componit. **Di.** fac ab eo quod est ps
Ma. diminutiū particula uerbū uero partio & partior quod in eadē
inuenitur significatione & ex eo composita similiter dispertio & disp/
tior. ipertio & ipertior: & ab eo composita participiū & participio
uerbū. Similiter ab eo composita exps & piceps & propatio & bipar/
titus & triptitus & similia. **Di.** gerūturquæ pars orationis ē? **Ma.** uer/
bum. **Di.** quale. **Ma.** perfectum. **Di.** quomodo dictum? **Ma.** indicati/
uo mō: **Di.** cuius significationis. **Ma.** passiuæ cōiugationis tertiæ cor/
repte: numeri pluralis: figuræ simplicis: temporis præsentis: psonæ
tertiæ. **Di.** declina. **Ma.** gero is it. **Di.** quare præteritū gessi facit. **Ma.**
quia in ero desinētia tertiæ cōiugationis in ui faciūt præteritū perfe/
ctum. ut quæro quæsiui: tero triui: excepto uero ussi gero gessi: curro
cucurri: licet ex eo composita duplicēt in præterito pfecto cu uel non
ut decurro decucurri uel decurri: percurro percurri uel pcurri. **Qua**
re gessi gestus facit participium quomodo & ussi ustū: quæsiui quoq;
quæstus **Δύρα ενος** differentia causa facit: nā quæsius ἐστὶν ἡ ἀένος
Di. fac frequentatiuum. **Ma.** gesto as at **A** participiis enim præteriti
plerunq; sunt frequentatiua: & a gesto gestis gestit. idest motu corpo/
ris. significo gaudium. ab eodem deriuatur gerulus: unde componi/
tur nugigerulus & gesticulor gesticularis gesticulare gesticulatur &
ipsa res gesticulatio.

P Anditur iterea domus omnipotētis olympi. **Di.** scāde uersū
Ma. Pāditur & cetera. **Di.** quot habet cāsuras. **Ma.** unā
Di. quam. **M.** semiquinariā. **Di.** quō. **Ma.** pāditur iterea. **D**
 quot figurā ē. **Ma.** unius. **Di.** quā. **Ma.** quia quinq; dāctylos hēt
Di. tracta singulos pedes. **Ma.** pādīt. intere: adomus: oīpo: tentiso.
 lympi. **Di.** quot ptes orationis habet hic uersus: **Ma.** quīq;. **Di.** quot
 nomina. **Ma.** tria domus omīpotētis olympi. **Di.** quot uerba. **Ma.**
 unū pāditur. **Di.** quid aliud. **Ma.** aduerbiū interea. **Di.** pandīt quæ
 ps est. **Ma.** uerbū. **Di.** cuius modi. **Ma.** indicatiui. **Di.** cuius formæ.
Ma. pfectæ. cōiugationis tertiæ uel significationis passiua numeri si
 gularis: figuræ simplicis: tēporis præsentis psonæ tertiæ. **Di.** dic acti
 uum eius. **Ma.** pando is pādebam pandi panderā pandam. **Di.** cur
 mutata do in di facit præteritum perfectum. **Ma.** quia omnia uer/
 ba tertiæ cōiugationis quæ ante do n habent mutata do in di faciunt
 præteritū: ut scando di: ostendo ostendi. **Excipiunt** quadā abiiciētia
 quidem. n. fundo fudi scindo scidi findo fidi: duplicantia uero primā
 syllabā: pendo pependi: tendo tetendi: tundo tutudi. **Di.** declina pas
 siuum. **Ma.** pandor pandebar passus sum. **Di.** cur passus sum facit
 præteritum perfectum. **Ma.** quia omnia passiuā in dor desinētia ter/
 tiæ cōiugationis uerba nisi sint a dor uerbo cōposita participiū præ
 teriti in sus faciunt: ut ludor lusus: cador cæsus: defendor defensus:
 incendor incensus. **Sed** notandū q. cum alia omnia quæ n habent an
 te do & in picipio ante sus seruant n: ut offendo offensus defendo
 defensus incendio incensus: tendo tensus: pendo pensus: tundo tun/
 sus: hac de causa ne fœmininū eius simile inueniatur proprio masculi
 lino quod est hic pansa: ideo passus passa fecit. quī a patior quoq;
 passus facit: & a pareo passus. **Virgilius i tertio.** Passis de littore pal
 mis: & in primo **Crinibus** iliades passis. **Fundo** etiā fundi fusus facit
 nec duplicauit s: quia pducta uocalis non egebat geminatiōe: scidi
 quoq; & fidi: quia corripunt penultimā duplicauerūt in pārticipio s
 scissus & fissus. **Vir. in nono.** Et fisso trahit præcordia ligno. **Impera**
 tiuus opatiuus subiūctiuus & infinitiuus supradicti uerbi secundū
 analogiam declinantur. **Di.** dic supina. **Ma.** padēdi do dum. passū
 passu. **Participia** actiua pandens passurus: passiuā præteriti passus.
 futuri pandendus nomē uerbale passor. **In** sor autem desinentia uel
 in xor uerbalia fœminina facere non possunt litterarū dissonantia pro
 hibente. **In** tor enim desinentia mutant tor in trix: amator amatrix:

kk iiii.

doctor de catrix raptor raptrix: factore factrix. nomen uerbale rei hic
passus huius passus: quod significat τὸ βῆμα quod patet in spacio di
stantiae pedum. Est tamen & aliud uerbale pandus panda dum. Do
natus pandares contraxior est dixit. Quidius panda naris nam pas
sio magis or aptior est. Di. interea qua pars est. Ma aduerbium: spe
ciei deriuatiua: Inter quidem ab in praepositione uidetur esse natum:
quomodo a sub subter: & extra ab ex. ea uero primitiuum pronome
est ablatiui casus singularis: uel accusatiui pluralis. Di. cuius figura.
Ma. composita ex integro & corrupto. Si ea pluraliter accipiamus in
ter eni integrum est quod pleriq; latinorum praepositione accipiunt:
graei autem aduerbiu ea uero corruptum. Accusatiuus enim pluralis
a producit propter generalem regulam aduerbioru in a terminantiu:
quia oia pducunt: ut interea & propterea & praeterea: excepto ita tamē
possumus dicere quia in conpositione nō necesse est separatoru con
structione seruare: & licere etiam in his ablatiui singulari recipere
ut in his aduerbiis compositis cum praepositionibus: quomodo quo
circa quapropter: sic interea propterea: frequenter etiam & simplices
actiui p aduerbiis accipiunt ut una qua qui: quomodo destra sinistra
Di. domus qua pars est. Ma. nomen appellatiuum speciei deriuati
ua a graeco enim deriuatur graeci enim Δομῶς Δομῶ dicunt aedifi
care. Inde & Δόμος δόικος graece enim masculini est: & latinae sce
mininum haec domus quomodo δκροτήρ haec cratera δΔεκάπῳδ
haec decempeda. δπανθηρ haec panthera δχαρτης haec charta ογάσσι
πη haec gausapa. Di. dic deriuatiuum a domo: M. domicilium dome
sticum domo as at: hoc est sub doino & potestate mea facio: unde ma
ris doitor p doinator. Inde & dominus hinc doitus & domitianus:
Di. dic aduerbia: Ma. ex hoc in loco domi: ad locum domum: de lo
co domo: qua graeci dicunt δῖκοι. δῖκοδε δῖκοδεγ diminutiuum
eius domucula. Di. omnipotens qua pars orationis est: Ma. nomen
Di. quale: Ma. appellatiuum. Di. cuius speciei: Ma. adiectiua: figu
ra composita. Di. ex quibus: Ma. ex tribus corruptis: oī & potis &
ens qui omnium potens est: antiqui enim dicebant ens participiu. ab
eo quod est sum es est: Ideo a possum uerbum potens nascitur tam
participium q̄ nomen: sed quando participium est: tempus significat
& accusatiuo nominu uel infinito uerborum cōiungitur: nec cōpatio
nem accipit: ut potens pugnare: uel potēs bene facere: quādo autē no
men est caret tempore: & genitiuo coniungit cōpationē hēt ut potēs

maris: & potens illius. potentior & amantior. Sic ergo oia pticipia si
 milia possumus discernere tēpore cōstructione & calu & cōpatione :
 si enim uerbi calū non sequatur in uim trahūt nominū: similiter si tē
 pus amittant & si cōparationem assumūt: ut fugitās litiū: doctus grā
 maticā: doctior doctissimus. **Di.** cur i tus finit genitiuū? **Ma.** qā oia
 noia in ls rs ns desinētia itēpositiōe ti faciūt genitiuū: ut puls pulcis
 mons tis ars tis: exceptis differētia causa frons frondis & lens lendis:
 praterea glans glandis: cuius quidē etiā similem genitiuo quidē pro
 tulerūt nominatiuū . libripens quoq; libripendis seruata consonante
 uerbi pēdo. Praterea a corde cōposita seruātia c notāda sunt: cōcors
 concordis: discors discordis: uecors uecordis: **Comparatiuū.** potens
 potentior potētissimus: **Dicitur** autē omnipotens. ideo nō potest ha
 bere comparatiuū: quia est super omnia & nemini potest comparari
Di. fac ab eo quod est potens ipsā rē. **Ma.** potētia potestas. **Di.** quid. i
 terst inter potētia & potestātē. **Ma.** hoc interest q; potentia magis/
 p ui accipit. potestas aut p dictiōe: quidā autem etiā potētātū dixe
 runt. **Di.** declina uerbū? **Ma.** possū tes test: poterā tui erā potero: Im/
 peratiuo potes possit possimus: poteste sint: potesto tu sto ille. possi
 mus stote sūto. **Opratiuo** mō utinā posse sē sim. **Subiūctiuo** cū possi
 sē erim tuissē tuero. **Infinitiuo** mō posse ātīqui potesse. **Terē. i eunu.**
Sed nihil tamē potesse: praterito potuisse. **In futuro** deficit. **Deriuati**
ua ex hoc possibilis cōpos prapotes & ipotes. **Di.** olympi quā ps ē?
Ma. nomē. **Di.** quale? **Ma.** pprium significat autē mōtem & calum
 olympus dictum a græco Ὀλύμπιον q; undiq; luceat. **Di.** cuius spe
 cici. **Ma.** deriuatiua uel cōposita a græco deriuat. ὀλυμπία. **Di.** fac ab
 eo deriuatiuū? **Ma.** olympicus olympica olympicū ppriū: & olympi
 us a um & olympiū certamē: uel olympia quā i honorē Iouis celebrā
 tur certamina piscis. **Inde** cōponit olympiodorus & olympionices
 olympias cuius seundū analogiā olympiades debet esse masculinū .
Oceanum interea surgens aurora reliquit. **Di.** scande uersum
Ma. ocea: nintere: & cætera. **Di.** quot habet cæsuras? **Ma.**
 bet duas: semiquinariam & semiseptenariam. **Oceanum** in
 terca ecce semiquinaria: surgens ecce semiseptenaria. **Di.** quot figura
 rum est? **Mag.** decem: habet enim tres dactylos & duos spondeos .
Discip. tracta per singulos pedes? **Mag.** **Ocea:** nintere: asur: gensau
 rorare: liquit. **Disci.** quot partes orationis habet iste uersus? **Magi**
ster. duo: aurora oceanum interea surgens aurora reliquit. **Disci.**

quot nomina: **M**aduo: aurora oceanū: uerbū unū reliquit: p̄ticipium unū surgēs: aduerbiū unū interea. **Di.** oceanū quæ ps est: **Ma.** nomē **Di.** quæ: **Ma.** p̄p̄riū: speciei deriuatiuæ ἀπό τοῦ ὠκεῖος ὠκεῖος hoc ē celerī motu dictus ē græce oceanus. **Di.** fac ab eo deriuatiuum: **Ma.** oceanitides: possessiuū oceanius a um: ut saturnius a um. **Di.** dic p̄tronymicū: **Ma.** ὠκεῖνιδες ὠκεῖνός oceanides: sc̄emininum oceanis uelut priamus priamides & priamis: & quis sit p̄p̄riū oceanus etiam p̄ appellatiuo accipitur: quādo p̄tes eius significat: ut si dicā atlāticus oceanus & indicus oceanus & crythreus & boricus siue æthiopicus: quomodo mare cū totum significat p̄p̄riū ē: cū p̄tem appellatiuū. **Di.** iterea quæ ps est: **Ma.** aduerbiū significatiōis hic tēporalis: alias autē etiā localis: ut interea ad templū nō æque palladis ibant. **Crini-** bus iliades passis peplūq; ferebant. **Di.** cuius figuræ: **Ma.** compositæ ex duobus integris: hoc ē ex intus & ea qui est ablatiuus p̄fectus: So lent autē componi ablatiuū cū p̄positionibus quæ etiam accusatiuo sepatim solent adiungi: quapropter quocirca p̄pterea: sic etiā interea. Inter primitiuum ē: aut deriuatiuū ab in: quomodo ab ex extra & a sub subter: & a de antiqui deter. unde deterior deterrimus: quæ tamen alii a uerbo detero facta esse putauerunt. quomodo autē ab exter extra: & a super supra: sic ab inter intra: hinc intro & intus & in tra quidem spacium temporis uel loci significat. **Intro** uero ad locū: intus in loco. **Compatiuus** interior: sup̄latiuus intimus. uerbum itro at at. **Di.** surgēs quæ ps est: **Ma.** p̄ticipium p̄sentis temporis. & in duas consonātes definit: hoc est n & s: & cōmune trium generū. **Di.** cuius casus: **Ma.** nominatiui & uocatiui. hic autem nominatiui: temporis p̄sentis significatiōis neutri: formæ p̄fectæ: nūeri singularis: figuræ compositæ ex duobus corruptis: tā sursum eim q̄ rego corrupta sunt. **Et** notandū q; cū in p̄senti ex duobus corruptis sit i p̄terito ex itegro & corrupto iuenit: ut surrexit: & multa iueniunt huiuscemodi nō solū uerba sed noīa: ut alteruter alterutrū. in noīatiuo ex duobus itegris est in genitiuo ex corrupto & itegro. **Cogo** is it: p̄senti ex duobus corruptis ē: in p̄terito p̄fecto ex itegro & corrupto. p̄go perrexi: in p̄senti ex itegro & corrupto. in p̄terito autem ex duobus itegris. **Di.** declina uerbum eius: **Ma.** **Indicatiuo** surgo gebam rexi xeram gam. **Impatiuo** modo tpe. p. surge gat muste ant. futuro surgito tu to ille gamus tore unto. & reliquis. **Infinitiuo** impersonali surgi rectum esse uel fuisse rectū iri. **Supina** surgendī.

Participia presentis temporis surgens: futuri surrecturus: etiam nomē est surrectus quō rectus cum caret tempore. **Sciendum** tamē q̄ simplex eius uerbi actiuum est. **Rego** facit enim regor: cōposita autē ab eo quādam in neutraliū transeunt significationem: quādam pmanent in simplicis ut p̄go surgo: neutralia sunt. dirigo antē & porigo siue porgo & arrigo actiua iūt. **Di.** dic ab eo q̄ surgo nomē uerbale: **Ma.** surrector & surrectrix: ipsa res surrectio & surrectus. **Notandū** q̄ in go desinentia r antecedente: si nō sunt a rego cōposita in si faciūt praterita: ut mergo mer si tergo si. **Alia** uero omnia in xi p x: ut ango anx: pungo punxi: tingo tinxi: exceptis frango fregi: lego legi: impingo ipegi: tango tetigi: pūgo pupugi & pūxi. **Item** a lego cōposita mutantia primitiui significationem mutant prateritū: ut itelligo intellexi: negligo neglexi. **Di.** aurora quæ pars est: **Ma.** nomē. **Di.** quale: **Ma.** pprium: potest tamen quando p̄ die accipitur loco appellatiui accipi: quādo enim deam significat pprium est. **Di.** cuius speciei ē **Ma.** deriuatiua: ab aura enim aurora: pprie enim ipse ascensus solis idest prima ps dici aurora dicit: in qua solet pulsu solis aer motus auram facere. **Alii** autem a splendore solis dictam putāt: ponunt autem auram p̄ splendore: teste poeta in sexto. **Per ramos** aura refulsit: idest splendor. inde etiā aurum dicit: & aurarius qui fauoribus splendidos hoc est claros faciant: & auriga: qui splendore sibi agant auris: idest fauoribus populi hoc est clamoribus. **Di.** cuius generis: **Ma.** fœminini numeri singularis: casus nominatiui & uocatiui. hic autē noiatiui ablatiui autē p̄ductum in a termināt declinatiōis primæ. **Di.** quare **Ma.** quia oia noia masculina uel fœminina uel cōmunia tā græca q̄ latina in a desinentia primæ sunt declinatiōis: exceptis illis quæ nascunt a masculinis in ius terminātibus genitiui: quæ sunt hæc: una ulla nulla sola tota alia uera altera: & quæ ex his cōponunt. **Similiter** a qua cōposita: si qua nequa aliqua: ea enim genitiuos & datiuos masculinorū seruat suos: unde quidā ad significationes addētes p̄nomina cē putant. **Di.** reliquit quæ ps ē. **Ma.** aduerbiū. **Di.** cuius modi **Ma.** indicatiui formæ p̄fectæ: cōiugatiōis tertiæ: numeri singularis: figuræ cōpositæ ex duobus itegris re & liquit: sepatim tamē re dici nō potest: quod tamē quidā uolūt a retro uel rursus esse: qd̄ si sit ex corrupto & itegro inuenit ea ps: liquit eim p̄fectū est. **Di.** cuius temporis. **Ma.** prateriti. **Di.** quare liquo liqui facit prateritū. **Ma.** quia q̄ n habēt aīte quo: uel cō abiecta n faciūt prateritū: ut liquo liqui: uinco

uici. **S**imiliter ab eo cōposita deuico deuici: conuico cōuici: reliquo re
liqui: derelinquo dereliqui. & pducūt i penultimā in praterito natu/
raliter. **D**i. declina uerbū: **Ma.** reliquo & cætera. **D**i. declina & passi/
uū: **Ma.** relinquo: nomē uerbale relictor & relictrix: ipsa res relictio:
potest tamē & relictus dici: sed quartæ declinatiōis. hinc deriuat reli
quus reliqua um & reliquæ: quæ pætæ interposita l relliquiæ metri
cā pferūt. Est etiā a deliquo delictū p peccato: quia delinquit offici/
um suum qui peccat .

Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos. **D**isc. quot habet
casuras iste uersus: **Ma.** unam semiquinariā. **D**i. quot figu/
ræ est: **Ma.** .decē. quia habet duos dactylos & tres spōdeos
Di. tracta p singulos pedes: **Ma.** Turnus ut: infra: ctos ad: uerso: mar
tela: tinos. **D**i. quot ptes oratiōis: **Ma.** .sex. **D**i. quot noīa: **Ma.** quat/
tuor: turnus aduerso Marte Latinos: unū ptiū infactos: unum ad
uerbiū ut. **D**i. turnus quæ ps ē: **Ma.** nomē. **D**i. quale. **Ma.** ppriū. **D**
cuius spēi. **Ma.** uniuocæ: significat eim nomē p riū regis rutulor ap
pellatiū piscis palustris. **I**nde deriuatur turnus. que modo saturni
us a saturno secundū regulam: patronymicum debet fieri turnides:
quomodo priamus priamides. **D**i. quare secūda declinatiōis est tur/
nus turni. **Ma.** quia in us correptam desinētia ppria secūda sunt de
clinationis: excepto uenus ueneris: præterea ligus liguris: quod pro
prium ē: potest & gentile esse: & si sit pprium est masculinum solum
hic ligus liguris. **S**i gētile ē inuenitur cōmune: ut hic & hæc ligus li/
guris. **D**i. quare turnus turne facit uocatiuum. **Ma.** quia oīa in us de
sinētia secūda sunt declinatiōis & in e faciunt uocatiū: exceptis p
priis quæ i habent ante us: quæ p apocopā pferūt uocatiū: ut **V**ir/
gilius uirgili pro uirgilie: & mercuri pro mercurie. **I**deoq; accentus
manet penultimus quā breuis sit penultima syllaba. ex quibus eim
aliqua supabitur syllaba si integra illa remaneat in qua est accentus
integrum etiam seruat accentum: ut hic & hæc arpinatis pfectū circū
flexum habuit penultima syllaba quæ māsit in concisione: dicimus
enim hic & hæc arpinas. **S**imiliter si dicamus muniit pro muniuit:
circūflectitur uit: quia integra dictio est supra se habuit circūflexum
sic etiam tuguri p tugurii acutum debet habere: & terenti p ternetie
salusti p salustie. **E**uphoniæ tamen causa uel metri ē quādo nomina
tiuis utūt p uocatiuis: ut deus p dee: fluuius p fluuie. ut **V**irgili.

Hesperidum fluuins regnator aquarū. & **populus** & **popule**. **Lucea**.
Degenero **populus**: unū autem inuenit appellatiuū solum quod in
i & e pferitur: ut **filius** o **filie** & o **fili**. **Di.** ut quæ pars est: **Ma.** aduerbi
um. **Di.** quid est aduerbium? **Ma.** pars orationis & cætera. **Di.** quot
accidunt aduerbio? **Ma.** tria: significatio compatio & figura. **Di.** cu
ius significatiōis est? **Ma.** hic tpalis: accipit eim p postq: quādo autē
significat iua græcā coniūctionē loco coniūctiōis accipit causalis. est
tamen etiā similitudinis aduerbiū: solet autem ei adiici i tam coniu
ctiōne significati q̄ aduerbium: addit etiā ei nā: & inuenit optādi ad
uerbium utinā. **Igitur** ut & uti significāt aduerbiū: quod quādo tem
pus significat uel similitudinē uel quātitatē siue interrogatiōnē idest
quādo quō significat: quādo uero iua uel δπωσ græcā cōiunctionē si
gnificat: cōiunctiōis loco accipit. **Cōpositū** nāq; ab uti utinā aduer
biū est optādi ut diximus: præterea p uidelicet utiq; affirmādi ē ad
uerbiū. **Di.** quē habet accētum? **Ma.** ut uti & utinā præposita grauā
tur. p oēs syllabas: subiūctiua autē generalē accētum seruāt. **Sciēdū**
tamē est q; ut quoq; inuenit etiam p optādi aduerbio: ut **Tertius in**
phormio. **Vt** illum dii deaq; omnes pdāt cū uel quoq; cōpositū tam
ut q̄ uti: similitudinis aduerbiū faciunt: uel ut ueluti: ut **Virg.** **Ac ue**
lati magno in populo cum saepe coorta est. **Di.** infractos quæ pars ē
Ma. picipium: significatiōis passiuæ: formæ pfectæ. numeri plura
lis: figuræ compositæ: ex duobus integris. **Et nota** q; inueniūtur pti
cipia ex uerbis: quæ nō ex duobus integris cōponunt: itēgra i utraq;
pre inuēta: ut **infrigor** ex integro & corrupto: tamē **infractus** ex du
obus integris fit. **Ideo** q; possumus nō a uerbis deriuata accipere: sed
magis a se cōposita: similiter **impingo** **impactus**: **contigo** **contactus**
similiter **pficio** **pfeci**: **deficio** **defeci**: **cōficio** **confeci**. nec miq; in uerbis
& in picipiis hæc inueniri: cū etiam in oibus noibus possint huius
cemodi cōpositiōes esse: ut idē tā masculinū q̄ neutrū: ex duobus est
corruptis: eiusdē uero ex integro & corrupto: e contrario alteruter ex
duobus integris: alterutrius uero ex integro & corrupto. **Di.** declina
uerbum? **Ma.** **infringo** **gebam**. & cætera. **Gerundia** uel **participialia**
nomina **infringēdi** do dum: **infractum** ctu. **Participia** ueniūt ab acti
uo præsens **infringēs**: futurū **infractus**. **Di.** declina passiuum? **Mag.**
infrigor & cætera: nomē uerbale **infractor**. **fœmininū** **infractrix** ipsa
res **infractio**: nomē rei **infractus** **infractura**. **Ostendimus** enim saepe p
picipia actiua futuri tēporis fœminina eim etiā p ipsa re accipiūtur

ut pictura usura natura iunctura: sic etiam fractura. **R**arissime in or
rerū nomina inueniuntur ex quibus magis uerba nascunt: nō ex uer/
bis nomina: ut labor laboro: a color coloro: ab amor amo: ab honor ho
noro. **Di.** dic alia cōposita: **Ma.** confringo perfrigo defringo suffrigo
Di. cur frango fregi facit prateritum? **Ma.** quia tertia coniugationis
uerba in go desinētia r antecedēte: si sint simplicia faciunt prateritū
in si: ut mergo merxi: spargo sparsi: alia uero in xi: ut pingo pinxi: tin
go tinxī: rego rexi. unde & ab eo cōposita: pergo prexi: surgo surrexi
exceptis lego legi & ex eo cōpositis: quādo eandē significationē ser/
uāt: ut relego relegi: plego plegi: mutata autē significationē in xi: ut
diligō dilexi: intelligō intellexi: negligō neglexi. **Excipiuntur** similiter
frāgo fregi: pango pegi: uel pepigi. ex quo ipingo excipit. tāgo etiā
tetigi & ex his cōposita. **Di.** cur etiā infractus? **Ma.** quia omnia in gi
uel in xi prateritum faciētia. pētus faciūt picipia: ut legi lectus: dile
xi dilectus: tetigi tactus: sanxi sanctus. **Excipiuntur** duo ut flexi fle
xus & fluxui fluxus. **Di.** aduerso quæ pars oratiōis est? **Ma.** nomen
hic: quia caret tpe: unde licet eius compatiuū facere aduersor: & sup
latiuum aduersissimus. **Di.** quale ē nomen? **Ma.** appellatiuū. **Di.** cu
ius speciei? **Ma.** adiectiue qualitatis & mobile & deriuatiuū a picipi/
pio uel picipiale. **Di.** fac ab eo deriuatiuum aliud? **Ma.** aduersarius
aduersaria um. **Di.** declina uerbum? **Ma.** aduerto tis tit. **Di.** dic eius
frequentatiuū? **Ma.** aduersor aduersaris: quod ab actiuo factum ē de
ponens: quis aduerto & diuerto aliam significationem habent. **Scis**
autē q̄ omnia frequentatiua primæ sunt cōiugationis: & plerūq; a p
ticipio prateriti solēt fieri: uersus uersor: aduersus aduersor. **Excepto**
in go uel in sco desinētibus: illa eīm a præsenti faciūt frequentatiua: ut
ago agito. lego & legito: & scisco sciscito: & nosco noscito: uiso enim
uisis: & lacesso lacessis: & accerso accersis: nō sunt primæ sed potius
tertia coniugationis. frequentatiua primæ sunt cōiugatiōis: & icho/
atiua tertia. meditatiua quarta. **Di.** dic aliud compositum ab eo qd̄
est uerto? **Ma.** aduerto cōuerto euerto & subuerto animaduerto præ/
uerto. & pene cū omnibus præpositionibus indubitabilibus inueniunt
circūuerto anteuerto. Et notādum q̄ aduerbia quoq; inueniuntur non
solū ex obliquis casibus nominū masculinorū uel fœmininorū: sed eti
am ipsi noiatiuo similia: ut aduersus: quod quidē q̄ accusatiuo cōiū
git magis præpositionē existimauerūt. **Versus** quoq; suppositis loca
libus noibus aduerbiū esse inuenit: ut italiā uersus: galliam uersus.

Salustius tamē etiā præpositionē ei anteposuit in **Carilina**. In galliā
 uersus: in hispaniā uersus. **Ex** aduersum quoq; cōpositū: ut **Terē**. in
 phormi. **Ex** aduersum tonstrina erat quædam. **A** diuerto fit deriuati-
 uum diuerticulū. diuersorium quoq; dicitur locus in quo diuertimus
 uersus quoq; litterarū ordinatio: uel q; uertimus stilū a fine ad initiū:
 uel ab initio ad finē: uel q; antiqui a dextra pte in sinistram: uel a sini-
 stra ad dexterā scribebāt. **Vertigo** quoq; & uertex a uerto uerbo fiūt:
 & uertūnus deus: & uerticordia cōpositū dea. **Di**. Marte quæ ps ora-
 tionis ē. **Ma**. nomē pprium: sp̄ei primitiua: **Di**. fac ab eo cōpositum
Ma martius martia martiū. solemus etiā & martiaticus ea cum dice-
 re: unde stipendia militū martiatica dicūtur: inde deriuatur etiā ma-
 uors: ex quo mauortius dicitur: tamen mars piter quasi mars pater:
 quomodo diespiter idest pater **Iuppiter**: hic & hæc martialis & hoc
 martiale. potest tamē esse & pprium martialis. **Di**. quid interest in-
 ter ppriū martialis & appellatiuū. **Ma**. q; si ppriū sit masculinū est:
 & ablatiuū in e terminat. **Si** autē ablatiuum sit cōmune ē: & ablati-
 uus in i terminat: quomodo **Iuuenalis** foelix. **Di**. cur mars martis fa-
 cit. **Ma**. quia omnia in ls rs ns desinētia interposita ti faciūt genitiuū
 ut puls pultis ars artis mons mōtis. excipitur differentia caula frōs:
 quod quādo foliū significat frondis facit. frons enim capitis frontis:
 & lens quando pullos pedicule & significat lēdis: quando autē signifi-
 cat legumē lentis. **Præterea** glans glādis: cuius quidā nominatiuum
 & genitiuū similes esse uoluerunt. **Libripens** uero quia a p̄do uerbo
 cōponitur: consonātem uerbi seruauit: libripēs libripēdis. **Præterea** a
 corde cōposita habēt genitiuū secundū simplicis genitiuū concors cō-
 cordis: discors discordis. **Di**. latinus quæ ps est. **Ma**. nomē deriuati-
 uū: generis masculini: numeri singularis: figuræ simplicis: speciei deri-
 uatiua. **Potest** tamē & ppriū esse regis loceri **Aeneæ**. & gētile a la-
 tio latinus. & possessiuū latinus ager. **Latiū** autē uel a latēdo uel a lati-
 tudine ē nominatiuū: a latino latinitas. a latio deriuat etiā latius &
 latriaris. **Di**. fac cōpositū. **Ma**. latiugena. quō troiugena graiugena:
 sed in eis geminatio i mutauit sequentem i in u alternitatis caula: pro
 troiugena graiugena: troiugena: & graiugena faciens.

Explicitū est de. xii. carminibus.
Sequitur de accentibus.